



**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА 2019.
ГОДИНУ**

Март 2020. године



САДРЖАЈ

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ.....	2
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА.....	5
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ.....	10
3.1. Банкарски сектор.....	10
3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор.....	11
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ.....	13
4.1. Управни одбор Банке.....	13
4.2. Извршни одбор Банке.....	13
4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију).....	13
4.4. Организациона структура Банке.....	14
4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке.....	15
5. ОГРАНЦИ БАНКЕ.....	16
5.1. Значајни послови са повезаним лицима.....	17
6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2019. ГОДИНИ.....	17
6.1. Увод.....	17
6.2. Пословање са привредом.....	22
6.3. Пословање са становништвом.....	24
6.4. Управљање средствима.....	26
6.5. Развојне активности дигиталног банкарства Банке.....	27
6.6. Развојне активности платних картица.....	28
6.7. Сектор хартија од вредности.....	28
6.8. Људски ресурси Банке.....	29
6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2019. године.....	31
6.10. Биланс успеха Банке за 2019. годину.....	33
7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	34
8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ.....	34
9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ.....	35
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ.....	39
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА.....	39
12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА.....	39
13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА.....	40
13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима.....	40
13.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности.....	42
14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ.....	45
15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2019. ГОДИНУ.....	47
15.1. Реализација плана биланса стања за 2019. годину.....	47
15.2. Реализација плана биланса успеха за 2019. годину.....	49



1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ

БИЛАНС УСПЕХА (у 000 РСД)	2019.	2018.	Индекс 19/18	2017.	2016.	2015.
Добитак/губитак пре опорезивања	8.268.685	8.121.073	101,8	7.187.250	-8.377.636	-6.175.885
Добитак/губитак после опорезивања	8.955.759	8.145.182	110,0	8.117.368	-8.063.183	-6.061.358
Нето приходи од камата	12.605.384	12.834.638	98,2	12.446.197	13.462.734	13.768.082
Нето приходи од накнада	5.328.996	5.210.149	102,3	5.082.226	4.817.314	4.899.947
Оперативни трошкови*	11.064.609	10.473.783	105,6	10.833.081	11.086.858	10.799.510
Нето приходи/расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	2.425.931	9.493		17.883	-14.907.539	-13.008.526

* Напомена: У оквиру оперативних трошкова приказани су трошкови зарада, материјални и нематеријални оперативни трошкови

БИЛАНС СТАЊА (у 000 РСД)	2019.	2018.	Индекс 19/18	2017.	2016.	2015.
БИЛАНСНА АКТИВА	432.380.443	401.165.980	107,8	369.183.538	400.017.469	393.439.874
СТАНОВНИШТВО						
Кредити **	99.057.214	92.033.605	107,6	81.712.222	75.522.465	70.784.957
Депозити***	280.484.488	260.296.411	107,8	241.210.420	231.312.395	218.836.847
ПРИВРЕДА						
Кредити	81.504.403	75.264.373	108,3	71.725.704	74.083.897	89.204.275
Депозити	47.879.400	49.879.580	96,0	41.371.592	78.300.568	55.503.896
Хартије од вредности	138.469.551	133.177.598	104,0	117.288.767	136.366.773	129.607.464

*** Напомена: Позиција кредити не укључује остале пласмане и потраживања, позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије. По захтеву ревизора у 2017. години урађена је корекција биланса за 2015. годину.

*** Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микроклијената је пренето из привреде у становништво због чега је податак коригован у односу на Годишњи извештај о пословању за 2017. годину

ПОКАЗАТЕЉИ	2019.	2018.	Индекс 19/18	2017.	2016.	2015.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ						
Бруто кредити/депозити	57,7%	58,4%		61,3%	58,7%	67,4%
Нето кредити/депозити	54,9%	54,8%		56,1%	50,7%	57,2%
КАПИТАЛ (у 000 РСД)	75.852.173	67.560.513	112,3	63.260.055	55.424.302	62.838.046
Адекватност капитала	30,83%	29,18%		27,89%	26,97%	22,70%
Број запослених	2.744	2.766	99,2	2.806	2.858	2.877
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
РОА	2,00%	2,13%		1,89%	-2,05%	-1,56%
РОЕ-на укупан капитал	11,71%	12,57%		11,91%	-13,86%	-8,99%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,0%	3,4%		3,3%	3,3%	3,5%
Cost / income рацио	61,7%	58,0%		61,8%	60,7%	57,9%
Актива по запосленом (у 000 ЕУР)	1.340	1.227	109,2	1.111	1.134	1.124



Пословање привредних субјеката у току 2019. године одвијало се у релативно стабилном макроекономском окружењу. Кључни макроекономски показатељи остварили су позитивне вредности. Годину за нама обележили су: раст бруто друштвеног производа (БДП-а), рекордно висок ниво страних директних инвестиција (СДИ), суфицит републичког буџета, смањење учешћа јавног дуга у БДП-у, апресијација динара у односу на евро и пад стопе незапослености.

Народна банка Србије (НБС) је у претходној години у склопу активности на даљем јачању укупне стабилности банкарског сектора, поред осталог, донела Одлуку о изменама и допунама одлуке о управљању ризицима банке, Одлуку о измени и допунама одлуке о адекватности капитала банке, Одлуку о измени и допуни одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке, Одлуку о изменама и допуни одлуке о извештавању банака, Одлуку о измени одлуке о извештавању о адекватности капитала банке и др.

Систем инстант плаћања (ИПС), који је увела НБС почевши од октобра 2018. године, наставио је да успешно ради и током 2019. године о чему сведочи раст броја и вредности обављених трансакција. ИПС НБС систем плаћања ради непрекидно 24 сата дневно, 7 дана у недељи, 365 дана годишње (24/7/365).

Од маја 2019. године у примени је Закон о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима. На овај начин НБС је интервенисала на банкарском тржишту у циљу регулације дугогодишњег проблема грађана задужених у швајцарским францима по основу узетих стамбених кредита код пословних банака.

Показатељ адекватности капитала сектора је на високом и стабилном нивоу током прва три квартала 2019. године. Каматне стопе на новоодобрене кредите привреди и становништву су на стабилном и ниском нивоу. Ниски инфлаторни притисци током 2019. године условили су да НБС додатно релаксира монетарну политику снижавањем референтне каматне стопе на најнижи ниво од 2,25%.

Премија ризика Србије, у току трећег квартала 2019. године је смањена на вредност 64 б.п.¹, највеће смањење од земаља у региону. Премија ризика Србије, мерена ЕМВІ индексом, 18. септембра 2019. године је остварила најнижу вредност од када се овај показатељ прати и износила је 49 б.п.² То додатно показује поверење инвеститора у добре макроекономске перспективе српске економије.

Банка је и даље у групи системски значајних банака, са стабилним учешћем у активи и капиталу сектора. На крају трећег квартала 2019. године Банка у активи банкарског сектора учествује са 10,5%, док у акцијском капиталу сектора учествује са 10,4%. Банка се у сектору и даље истиче као лидер по обиму девизне штедне становништва. На крају 2019. године штедни депозити становништва износе ЕУР 1.773,2 милиона.

Као кључни циљеви који су постављени пред менаџмент Банке у 2019. години, сигурно, стабилно и профитабилно пословање су остварени. Банка је остварила раст билансне активе и пословни добитак уз високу ликвидност и високу адекватност капитала. Укупан капитал Банке, као један од кључних показатеља сигурности пословања, у 2019. години бележи раст од 12,3%. На крају 2019. године Банка располаже са укупним капиталом у износу од РСД 75.852,2 милиона или ЕУР 645,0 милиона. Показатељ адекватности капитала Банке на крају 2019. године, износи 30,83% (прописано минимално 8% + заштитни слој капитала).

Након измена из 2018. године, на крају 2019. године услуге становништву Банка је пружала кроз мрежу од 203 експозитуре груписаних у шест Пословних центара и Филијалу Косовска Митровица. Рад са правним лицима обављао се кроз три Сектора за рад са малом и средњом привредом и Сектор за рад са привредом - великим клијентима.

1 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

2 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019



Чињеница да друштво у коме живимо све више почива на интернету и електронском пословању утицала је да и Банка имплементира савремене технологије у своје пословање. Потпуно свесна ових промена и потреба, Банка је као један од значајних циљева поставила и наставак дигитализације пословања и током 2019. године. Банка већ данас пружа, по највишим стандардима, готово све услуге дигиталног банкарства својим клијентима на исти начин како су ове услуге доступне и корисницима у најразвијенијим земљама света. Дигитализација је и процес који Банка, поред осталог, користи за унапређење постојећих пословних процеса, односно повећање ефикасности и квалитета рада.

У складу са регулативом НБС, у циљу даљег унапређења система управљања ризицима, Банка је предузимала све потребне мере за квалитетно управљање кредитним и осталим пословним ризицима. Највећи ризик у пословању Банке и банкарског сектора и даље остаје кредитни ризик. Као резултат успостављеног система управљања ризицима, и примене регулативе НБС, Банка је током

2019. године, значајно смањила показатељ ненаплативих кредита (НПЛ). На крају 2019. године показатељ НПЛ је износио 7,2% за разлику од 2018. године када је био 9,5%.

Банка је 2019. годину завршила са добитком пре опорезивања од РСД 8.268,7 милиона. Позитиван резултат остварен у претходне три године и висока вредност показатеља адекватност капитала, омогућили су Банци да формира значајан износ резерви из добити. Резерве, на крају 2019. године веће су за РСД 6.913,5 милиона у односу на крај 2018. године.

У будућем трогодишњем периоду, према Стратегији и Бизнис плану, фокус Банке биће на:

- расту пласмана клијентима;
- очувању квалитета кредитног портфолија;
- очувању и унапређењу структуре клијената;
- расту удела прихода од накнада и провизија;
- контроли оперативних расхода;
- очувању и јачању капиталне базе Банке.

Финансијски циљеви Банке (у %)	2019. остварено	2020. план	2021. план	2022. план
Раст активе	7,8	3,6	5,9	6,0
Добитак пре опорезивања (РСД милиони)	8.269	8.446	8.878	9.365
РОА	2,0	1,9	1,9	1,9
РОЕ - укупан капитал	11,7	11,0	11,1	11,3
Каматна маржа (нето приходи од камата / просечна актива)	3,0	3,0	2,9	2,7
Cost/Income рацио	61,7	58,1	57,1	55,1
НПЛ	7,2	4,8	4,0	3,3



2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА

Према прогнози Међународног монетарног фонда (ММФ), из октобра 2019. године, пројекција глобалног раста светске привреде за 2019. годину је 3,0%³. За земље из групе развијених економија, пројекција међугодишњег раста је смањена на 1,7% за 2019. годину.⁴ У Сједињеним Америчким Државама динамика инвестиција је била успорена док су стопа запослености и потрошња становништва били значајни. Раст у 2019. години очекује се да буде 2,4% до 2,1% у 2020. години⁵. За земље еуро зоне пројекција међугодишњег раста је 1,2% у 2019. и 1,4% у 2020. години⁶. Предвиђа се да ће јапанска привреда порастати за 0,9% у 2019. години. Раст на растућим тржиштима и групи земаља у развоју ће се смањити на 3,9% у 2019. години, а порашће на 4,6% у 2020. години. Очекује се да ће се политика подстицаја наставити у Кини, а предвиђа се да ће раст износити 6,1% у 2019. години и 5,8% у 2020. години. Индија би требала да достигне међугодишњу стопу раста од 6,1% у 2019. години и раст од 7,0% у 2020. години⁷. За Србију, процена раста БДП-а за 2019. годину, према ММФ-у износи 3,5% за 2019. годину, а 4,0% за 2020. годину.⁸

На међународном финансијском тржишту у током 2019. године била је присутна разноликост монетарних политика водећих централних банака, Федералних резерви (ФЕД, САД) и Европске централне банке (ЕЦБ). Федералне резерве су спустиле референтну стопу у октобру 2019. године за 0,25 пп (1,50-1,75%), Европска централна банка је смањила референтну стопу за 0,10 пп (-0,5%), Банка Енглеске је крајем 2019. године повећала каматну стопу за 0,25 пп (0,75%), док је Швајцарска национална банка смањила референтну стопу у 2019. години за 0,50 пп на -0,75%⁹. Дивергентност монетарних политика водећих централних банака у свету чини неизвесним глобалне токове капитала ка земљама у развоју, а тиме и Србији. Крајем септембра 2019. године ЕЦБ је донела одлуку о обнављању нето куповине активе у вредности

ЕУР 20 милијарди месечно, од новембра 2019. године која ће бити завршена мало пре почетка повећања каматних стопа¹⁰. Дугорочни кредити банкама у оквиру програма ТLTRO III одобраваће се по још повољнијим условима¹¹, а донета је и одлука о тзв. диференцирању, по коме су дефинисана два нивоа вишкова резерви банака, а чија ће примена почети од 30. октобра 2019. године.

Према процени ЕЦБ-а годишња инфлација еуро зоне, мерена „hіcr“ стандардом, износиће 1,2% у 2019. години, 1,1% 2020. године и 1,4% 2021. године.¹² Посматрајући будући период, до другог квартала 2020. године, очекује се да ће стопе укупне инфлације бити умерене и донекле колебљиве и то углавном из разлога кретања цене енергије (мерене hіcr стандардом)¹³.

Стопа реалног раста БДП-а еуро зоне у трећем кварталу 2019. године износила је 0,2%¹⁴. Према пројекцијама ЕЦБ из децембра 2019. године, очекивана стопа раст БДП-а је 1,2% у 2019. години, 1,1% у 2020. години и благо су кориговане навише односно наниже (респективно) у односу на септембарску процену¹⁵.

На робном тржишту, настављена је осцилација цене сирове нафте. На цену нафте је утицала и трговинска тензија између САД-а и Кине, крајем године. Цена нафте типа Брент се на крају 2019. године (од 20.12. до 3.1.2020. године) кретала у опсегу од УСД 66,26 до УСД 68,96 за барел¹⁶.

У Републици Србији, након првобитне пројекције раста од 3,6%, као резултат знатнијег раста грађевинарства, услужног сектора и инвестиција, дошло се до прелиминарне процене годишњег раста БДП-а од 4,0% у 2019. години¹⁷. Раст БДП-а у 2020. години, као и у наредне две године, требало би да остане на нивоу од око 4,0%¹⁸. Међугодишња инфлација је и даље под контролом и креће се око 2,0% у просеку за последњих шест година. Међугодишња инфлација на крају децембра 2019. године износила је 1,9%¹⁹. Према меморандуму НБС

3 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

4 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

5 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

6 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

7 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

8 Извор: IMF, World Economic Outlook, october 2019

9 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 23.12.2019.-03.01.2020

10 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

11 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

12 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019, tab 2

13 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019

14 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019

15 Извор: ECB, economic and monetary developments, dec 2019, tab 1

16 НБС, Преглед дешавања на светском финансијском тржишту, 23.12.2019.-03.01.2020.

17 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

18 МФИН, Ревидирана фискална стратегија за 2020. годину

19 РЗС, Саопштење за јавност, 13.1.2020.



циљана инфлација у периоду 2020.-2022. године кретаће се у границама циља $3,0\% \pm 1,5\text{пп}$. Према резултатима из Анкете о радној снази (трећи квартал 2019. године) стопа незапослености износи $9,5\%$ ²⁰. У периоду јануар-новембар 2019. године укупна вредност спољнотрговинске размене износила је ЕУР 37,8 милијарди²¹. Нето прилив страних директних инвестиција (СДИ), за једанаест месеци 2019. године износио је ЕУР 3,1 милијарду²². Јавни дуг централне државе на крају новембра 2019. године износио је ЕУР 24,1 милијарду што представља $52,4\%$ БДП-а²³.

Премија ризика Србије, мерена ЕМБИ индексом (индекс обвезница земаља у развоју) се средином септембра 2019. године спустила на најнижи ниво од када се податак прати (49 б.п.) и остала међу најнижим премијама ризика у региону²⁴.

Београдска берза је у 2019. години остварила укупан промет од РСД 91,9 милијарди односно ЕУР 780,6 милиона. Реализовано је 31.115 трансакција и остварена је тржишна капитализација од РСД 569,6 милијарди²⁵. Берзански индекс Belex line је завршио годину на вредности 1.726,82 док је индекс Belex15 достигао вредност 801,69.

Кретање БДП-а

Остварени привредни раст од $4,4\%$ ²⁶ у 2018. години био је на рекордно високом нивоу и највиши у претходној деценији. Привредна активност је наставила позитивна кретања и током 2019. године. Према прелиминарним проценама Министарства финансија Републике Србије у 2019. години раст БДП-а износи $4,0\%$ ²⁷ у односу на претходну годину. У трећем кварталу 2019. године БДП је забележио међугодишњи раст од $4,8\%$ ²⁸, а у четвртом кварталу је остварен и додатни раст од преко $5,0\%$ ²⁹. Највећи допринос расту БДП-а, са производне стране дали су раст услужног сектора и грађевинарства. Индустријска производња такође, даје свој допринос док је ефекат пољопривредне производње благо негативан.³⁰ За раст БДП-а круцијалан је био раст инвестиција као и приватне потрошње. Индустријска производња у новембру 2019.

године остварила међугодишњи раст од $1,1\%$ ³¹. Промет робе у трговини на мало у новембру 2019. године у односу на исти месец претходне године повећан је за $12,0\%$ (у текућим ценама)³². У новембру 2019. године забележен је и раст броја ноћења иностраних туриста за $17,8\%$ (међугодишње)³³.



Запосленост/незапосленост

И током 2019. године тржиште рада је наставило да се опоравља. Наставак позитивног тренда економске активности се одразио и на тржиште рада даљим смањењем броја незапослених од почетка 2019. године. Према подацима из Анкете о радној снази на крају трећег квартала 2019. године дошло је до смањења незапослености у односу на исти период 2018. године. Стопа незапослености на крају трећег квартала 2019. године износила је $9,5\%$ док је у истом периоду 2018. године износила $11,3\%$ ³⁴. У трећем кварталу 2019. године број запослених лица је повећан за 22.200, а број незапослених лица је мањи за 25.600³⁵. У оквиру раста броја запослених лица (22.200), број формално запослених лица повећан је за 34.300, и то у секторима пољопривреда, шумарство и рибарство. Број неформално запослених лица смањен је за 12.100³⁶ у односу на исти период претходне године.

20 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

21 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

22 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

23 МФИН, Табела-јавни дуг Републике Србије, јануар 2020

24 НБС, Извештај о инфлацији, новембар 2019

25 Београдска берза, годишње статистике

26 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

27 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

28 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

29 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

30 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

31 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

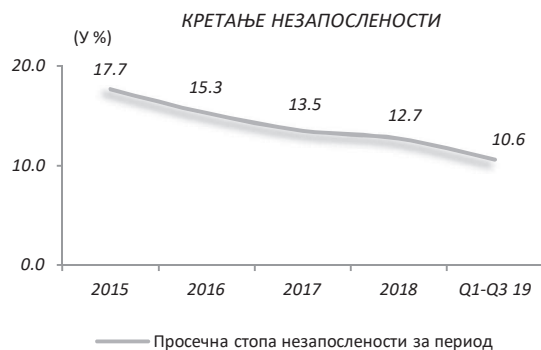
32 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

33 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

34 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

35 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019

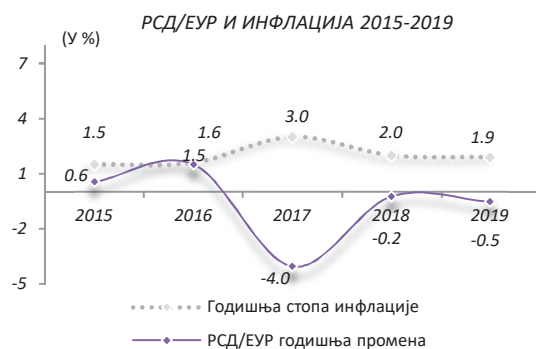
36 РЗС, Анкета о радној снази, трећи квартал 2019



Извор: Републички завод за статистику, Анкета о радној снази

Инфлација

На крају 2018. године међугодишња инфлација је износила 2,0%. Почетком 2019. године стопа међугодишње инфлације је износила 2,1% у јануару, да би на крају децембра износила 1,9% међугодишње³⁷. Током 2019. године инфлација је стабилизована и креће се око вредности 2,0%, што је и просек за последњих 6 година. На висину инфлације у децембру 2019. године највећи утицај су имале веће цене свежег поврћа и електричне енергије. Према пројекцији НБС међугодишња инфлација би до половине 2020. године требало да се креће око доње границе одступања од циља од $3,0\% \pm 1,5\text{пп}$ ³⁸.



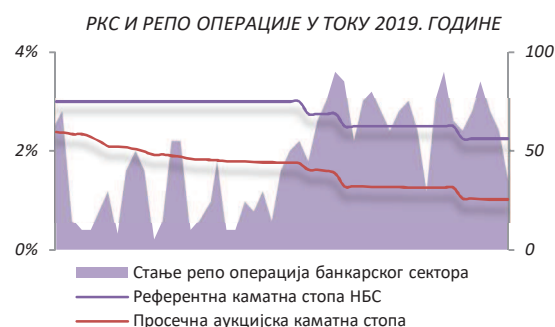
Референтна каматна стопа

На крају 2019. године Народна банка Србије је задржала референтну каматну стопу (РКС) на нивоу од 2,25%, након три смањења током године (у јулу, августу и новембру). За ову одлуку Народна банка Србије је имала у виду очекивано кретање инфлације у наредном периоду и других макроекономских показатеља. Опрезност у спровођењу монетарне политике је и даље потребна због дешавања у међународном окружењу. Од октобра 2019. године Европска централна банка спроводи нови пакет монетарних

подстицајних мера. Неизвесност је присутна у погледу цена сирове нафте и примарних пољопривредних производа. Према подацима Републичког завода за статистику, међугодишња инфлација у децембру 2019. године износи 1,9% док ће стопа раста БДП-а износити око 4,0%, међугодишње. Додатним смањењем РКС, у условима ниске и стабилне инфлације, Народна банка Србије је дала подршку расту кредитне активности привреде и становништва. Укупни домаћи кредити у новембру 2019. године остварили су међугодишњи раст од 10,4%.³⁹

Кроз реверзне РЕПО операције Народна банка Србије је омогућила пословним банкама пласирање вишка ликвидних средстава банкарског сектора у благајничке записе.

Просечна пондерисана репо стопа је на крају 2019. године је износила 1,02% за разлику од краја 2018. године када је износила 2,39%.⁴⁰ Обим РЕПО трансакција се кретао у распону од минималних РСД 5,0 милијарди до максималног обима од РСД 90,0 милијарди, да би се крај године завршио са РСД 70,0 милијарди.



Стране директне инвестиције

Стране директне инвестиције (СДИ), у току 2018. године, достигле су износ од ЕУР 3,2 милијарде⁴¹. Обим нето СДИ, за једанаест месеци 2019. године, достиже обим од ЕУР 3,1 милијарде⁴² док је у истом периоду 2018. године износио ЕУР 2,3 милијарде. Највећи део прилива СДИ је био у оквиру прерађивачке индустрије, од чега посебно у аутомобилску, металску, прехранбену и фармацеутску индустрију.

39 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

40 НБС, операције на отвореном тржишту

41 НБС, Макроекономска кретања, јануар 2020

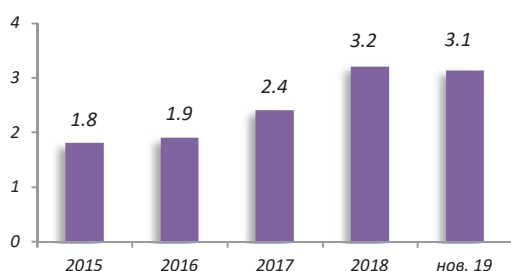
42 НБС, Макроекономска кретања, јануар 2020

37 РЗС, Саопштење, индекс потрошачких цена, децембар 2019

38 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020



СТРАНЕ ДИРЕКТНЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ (млрд ЕУР)

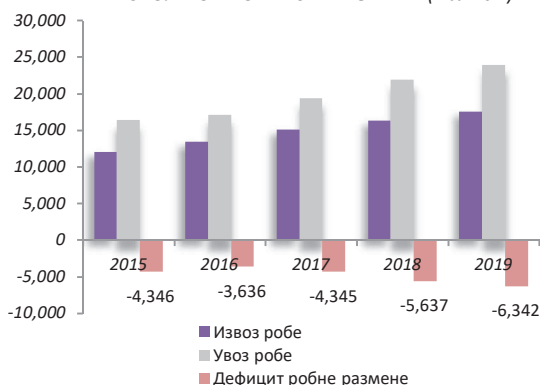


Поменуте инвестиције су, између осталог утицале на смањење незапослености, раст производње и извоза прерађивачке индустрије. Укупан дефицит текућег рачуна платног биланса Републике за 2018. годину износи ЕУР 2,2 милијарде али је у потпуности био покривен СДИ и задржао је учешће у БДП-у од 5,2%⁴³. У периоду јануар-новембар 2019. године дефицит текућег рачуна је износио ЕУР 2,8 милијарди.

Спољнотрговинска размена

Укупна спољнотрговинска размена Републике Србије у периоду јануар-децембар 2019. године, износила је ЕУР 41,4 милијарде⁴⁴. У односу на исти период 2018. године (ЕУР 38,2 милијарде) овај обим размене представља повећање од 8,4%. Извоз робе, за дванаест месеци 2019. године, достигао је вредност од ЕУР 17,5 милијарди, док је увоз робе износио ЕУР 23,9 милијарди. Спољнотрговински дефицит робне размене износио је ЕУР 6,3 милијарде што је повећање од 12,5%⁴⁵ у односу на исти период претходне године.

СПОЉНОТРГОВИНСКА РАЗМЕНА (млн ЕУР)



Најзначајнији извозни производи, у периоду јануар-новембар, су електричне машине,

апарати и уређаји са учешћем од 11,8%⁴⁶. Значајан удео имала су и друмска возила, гвожђе и челик, производи од каучука и погонске машине који заједно са електричним машинама чине 31,0%⁴⁷ извоза.

Најзначајнији увозни производи су нафта и нафтни деривати, електричне машине и апарати, друмска возила, гвожђе и индустријске машине за општу употребу са учешћем од 26,4%⁴⁸ укупног увоза.

Посматрајући структуру спољнотрговинске размене по регионима, са земљама ЕУ и даље се обавља око 2/3 спољнотрговинске размене. Увоз из земаља ЕУ чини 58,9% укупног увоза, а извоз у земље ЕУ 66,9% укупног извоза⁴⁹. Главни спољнотрговински партнери из ЕУ су Италија и Немачка и у 2019. години⁵⁰.

Курс ЕУР/РСД

Курс ЕУР/РСД на крају 2019. године износио је 117,59 и за 0,5% нижи је од курса са краја 2018. године (118,19). Током 2019. године курс ЕУР/РСД се кретао у распону од 117,43 до 118,49 РСД за један ЕУР. Кретање курса динара било је под утицајем повољних макроекономских показатеља, побољшаног кредитног рејтинга земље (Агенције S&P, Fitch⁵¹), даљим падом премије ризика и раста страних директних инвестиција. У току 2019. године динар је апресирао према евр за 0,5%, депресирао у односу на долар за 1,5%. Народна банка Србије (НБС) је и током 2019. године интервенисала на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) кроз куповину и продају девиза, и на тај начин спречавала веће дневне осцилације вредности динара. Током 2019. године обим куповине НБС на МДТ-у износио је ЕУР 3.100 милиона, док је обим продаје износио ЕУР 405 милиона.

Бруто девизне резерве НБС на крају децембра 2019. године достигле су износ ЕУР 13,4 милијарди и повећане су у односу на децембар 2018. године за ЕУР 2,1 милијарду⁵².

43 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4. фебруар 2020

44 МФИН, Табела 1, Основни индикатори макроекономских кретања, 4. фебруар 2020

45 МФИН, Табела 1-основни макроекономски индикатори, 4. фебруар 2020

46 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

47 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

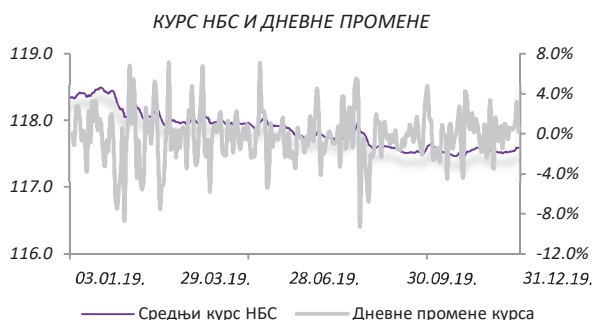
48 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

49 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

50 МФИН, Билтен јавних финансија, новембар 2019

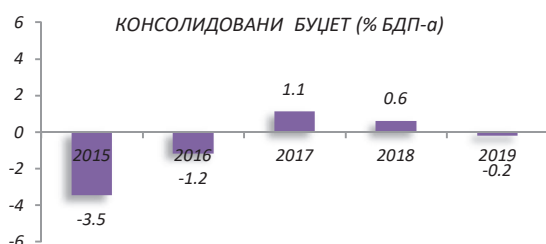
51 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020

52 НБС, табела - Девизне резерве, 23. јануар 2020



Буџетски дефицит/суфицит

У току 2019. године, на нивоу опште државе, забележен је укупан фискални суфицит у износу од РСД 11,1 милијарде⁵³. У складу са планом извршења буџета, за поменути период, био је предвиђен укупан фискални дефицит од РСД 27,1 милијарде што значи да је остварење буџета боље од планираног.



Извор: МФИН (консолидовани фискални резултат)

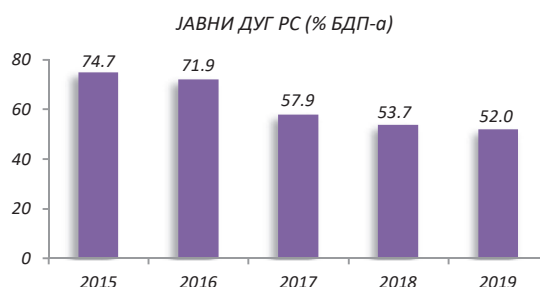
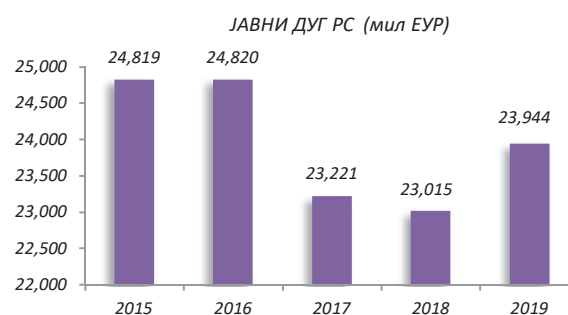
У току 2019. године постигнут је суфицит буџета Републике у износу од РСД 12,8 милијарди⁵⁴. У поменутом периоду наплаћени су приходи у износу РСД 1.274,6 милијарди, а реализовани расходи у износу РСД 1.261,8 милијарди. У децембру 2019. године наплаћено је РСД 121,1 милијарда буџетских прихода и највећи део истих су порески приходи (РСД 102,8 милијарди)⁵⁵. Порески приходи се односе на уплату ПДВ-а и акциза у буџет. Расходи буџета у истом месецу износе РСД 170,6 милијарди.⁵⁶ Повољнији фискални резултати у претходне четири године су резултат, успешне фискалне консолидације расхода буџета као и раста прихода услед бржег раста БДП-а и боље наплате пореза.

Јавни дуг

Јавни дуг Републике Србије (централног нивоа државе), према расположивим подацима на крају децембра 2019. године износио је ЕУР

23,9 милијарди⁵⁷ што представља 52,0% БДП. Према расположивим подацима Министарства финансија, у односу на децембар 2018. године, поменути износ јавног дуга представља повећање за ЕУР 929,4 милиона. Учешће јавног дуга у БДП-у је смањено у односу на исти период претходне године (53,7%) и резултат је мањих потреба државе за задужевањем као и бржег раста БДП-а.

Посматрајући валутну структуру јавног дуга (децембар 2019. године), око 44% јавног дуга Републике Србије је у еврима. По структури каматних стопа, око 84% јавног дуга Републике Србије је по фиксним каматним стопама⁵⁸.



Управа за јавни дуг РС, у току 2019. године (до краја децембра), повећала је вредност емисија динарских државних ХОВ на домаћем финансијском тржишту (око РСД 51,0 милијарда⁵⁹) као и вредност емисија евро деноминираних ХОВ (око ЕУР 216,4 милиона) у односу на крај 2018. године.

Спољни дуг

Према подацима НБС на крају септембра 2019. године укупан спољни дуг, јавног и приватног сектора, је износио ЕУР 28,6⁶⁰ милијарди и у односу на септембар 2018. године повећан је за ЕУР 2,1 милијарду. Спољни дуг приватног сектора, у посматраном периоду, је повећан

53 МФИН, саопштење за децембар 2019

54 МФИН, саопштење за децембар 2019

55 МФИН, саопштење за децембар 2019

56 МФИН, саопштење за децембар 2019

57 МФИН, Табела-јавни дуг Републике Србије, фебруар 2020

58 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2019

59 Управа за јавни дуг РС, Месечни извештај, децембар 2019

60 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 30. децембра 2019



ЕУР 2.137,4 милиона, док је спољни дуг јавног сектора смањен ЕУР 7,9 милиона⁶¹. Индикатор екстерне солвентности, представљен као однос обима спољног дуга и вредности извоза робе и услуга, на крају септембра 2019. године је благо побољшан, и износи 124,4%, (почетак године 126,0%)⁶².

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

3.1. Банкарски сектор

На крају новембра 2019. године, банкарски сектор Републике Србије, чини укупно 26 банака са 23.114 запослених⁶³. Укупна актива је достигла износ од РСД 3.982,0 милијарде и укупни капитал РСД 696,6 милијарди на крају септембра 2019. године. Десет највећих банака по билансној активи учествује са 79,9% у укупној секторској активи.

Билансна актива банкарског сектора у току првих девет месеци 2019. године порасла је за 5,5% у односу на крај 2018. године, док је укупан капитал повећан 2,9%.



И током прва три квартала 2019. године настављен је тренд смањења каматних стопа на динарске новоодобрене кредите привреди и становништву. Каматна стопа на динарске кредите привреди у новембру 2019. године износила је 4,3%, а каматна стопа на кредите становништву је спуштена на нови минимум од 9,1%.⁶⁴ Поменути тренд је допринео расту укупних домаћих кредита од 10,4% (м.г. у новембру 2019. године), и вођен је растом и кредита привреди и становништву. Током анализираних периода Банкарски сектор је располагао значајним вишковима ликвидних средстава, имајући у виду референтне показатеље ликвидности. Вишак ликвидних средстава банкарског сектора се пласира углавном у државне хартије од вредности и РЕПО операције НБС. На крају септембра 2019. године стање пласмана банака по РЕПО трансакцијама износило је РСД 70,0⁶⁵ милијарди док је у јуну износило РСД 40,0 милијарди. Удео хартија од вредности износио је 16,9%, а готовине и средстава код Централне банке 14,8% aktive банкарског сектора (на дан 30. септембар 2019. године).



Учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима, на крају септембра 2019. године износи 4,7% док је на крају децембра 2018. године износио 5,7%.⁶⁶ Исправке вредности НПЛ кредита покривају 60,1% бруто НПЛ кредита⁶⁷.

И током посматране, 2019. године, девизна штедња становништва је имала тенденцију стабилног раста. На крају новембра 2019. године достиже износ од ЕУР 10,4 милијарди⁶⁸, што представља повећање у односу на крај

64 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020. године

65 НБС, Преглед аукцијске трговине хов којима НБС обавља операције на отвореном тржишту за 2019.

66 НБС, Кључни макроруденцијални индикатори Републике Србије, табела 1.1.

67 НБС, Кључни макроруденцијални индикатори Републике Србије, табела 1.1.

68 НБС, табела 1.1.20.-Штедња становништва код банака

61 НБС, спољни дуг РС према дужницима од 30. децембра 2019

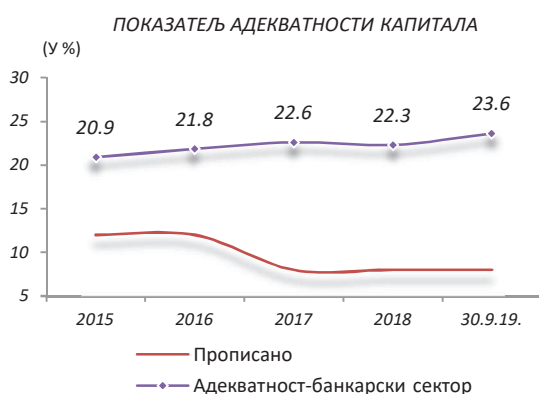
62 НБС, Показатељи екстерне позиције Србије од 10. фебруар 2020

63 НБС, Макроекономска кретања у Србији, јануар 2020. године, стање на крају новембра 2019. године



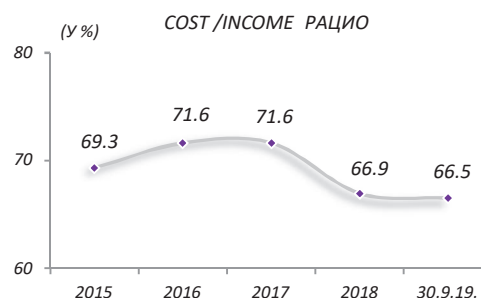
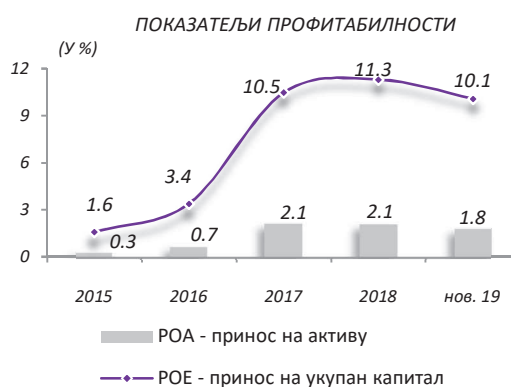
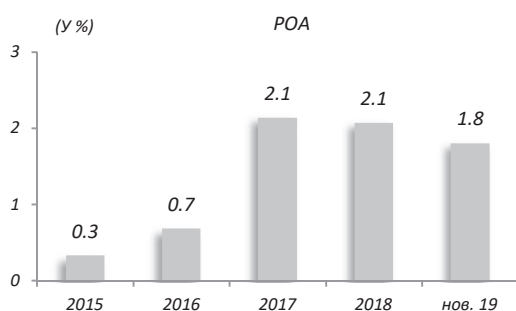
2018. године за 7,7%. Укупна штедња становништва, у истом периоду, достиже износ од ЕУР 11,0 милијарди што представља раст од 8,8% у односу на крај 2018. године.

Просечна вредност показатеља *адекватности капитала* банкарског сектора, на дан 30. септембра 2019. године износи 23,6%⁶⁹. У односу на нови прописани минимални показатељ од 8,0%, остварена вредност од 23,6% показује да је банкарски сектор адекватно капитализован. На крају септембра 2019. године, акцијски капитал банкарског сектора износи РСД 385,9 милијарди.



На крају септембра 2019. године, задужење банака по кредитним пословима према иностранству (дугорочни и краткорочни кредити), износило је РСД 239,8 милијарди и повећано је 15,0% у односу на исти период претходне године⁷⁰.

Током прва три квартала 2019. године банкарски сектор је забележио међугодишњи раст профитабилност. На крају трећег квартала 2019. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од РСД 54,1 милијарде. У посматраном периоду 18 банака су пословале позитивно са укупним резултатом РСД 55,8 милијарди, док су 8 банака пословале са укупним губитком од РСД 1,7 милијарди.



Cost/Income рацио наставља тренд снижавања, након повећања у 2016. и 2017. години, и износи 66,5% (на дан 30.09.2019.).

3.2. Финансијски положај Банке у односу на сектор

Са износом билансне активе од РСД 419.909,0 милиона, Банка је на дан 30.09.2019. године заузимала 10,5% банкарског сектора односно била је треће позиционирана. Према доступним подацима на интернет презентацији НБС, учешће Банке у банкарском сектору на крају 2019. године било је 10,6%.



Дати кредити и потраживања Банке на дан 30.09.2019. године износе РСД 198.390,7 милиона што представља 7,8% тржишног учешћа. На крају 2018. године Банка је имала 7,9% учешћа у банкарском сектору са оствареним износом поменутих позиција од РСД 186.023,4 милиона.



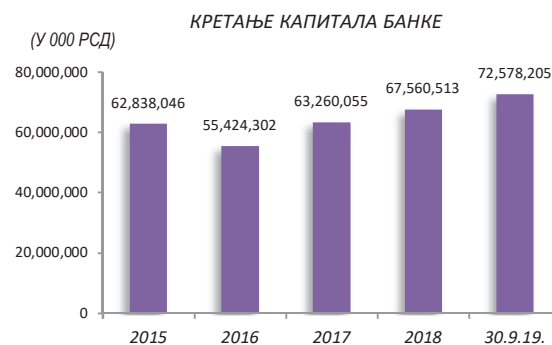
Напомена: због упоредивости са претходним годинама графикон приказује дате кредите Банке без осталих пласмана и потраживања

Учешће депозита и осталих обавеза Банке у укупним депозитима банкарског сектора износило је 10,5% на дан 30.09.2019. (РСД 329.966,3 милиона), а на крају 2018. године 10,7 % (РСД 322.891,8 милиона).



Напомена: Због упоредивости са претходним годинама графикон приказује депозите Банке без осталих обавеза и кредитних линија

Посматрајући позицију укупан капитал Банка је на дан 30.09.2019. године заузимала 10,4% банкарског тржишта (РСД 72.578,2 милиона), а на крају 2018. године имала је учешће од 10,0% банкарског сектора (РСД 67.560,5 милиона).





4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

4.1. Управни одбор Банке

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама, Статутом Банке и чини га најмање 5 (пет) чланова, укључујући и председника, од којих најмање једна трећина чланова морају бити лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године. Предлог одлуке о именовању председника и чланова Управног одбора Банке утврђује Управни одбор Банке, на предлог акционара.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 31. децембар 2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Марија Сокић	Република Србија	Председник
др Даниел Пантић	Република Србија	Члан
Дејан Хаџић	Република Србија	Члан
Катарина Шушић	Члан независан од Банке	Члан
Горан Кнежевић	Члан независан од Банке	Члан
Проф. Др Зоран Јовић	Члан независан од Банке	Члан

Кворум за рад и одлучивање Управног одбора Банке постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Управног одбора Банке. Председник и сваки члан имају право на по један глас.

4.2. Извршни одбор Банке

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именовања.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 31. децембар 2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
др Уна Сикимић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

Кворум за рад и одлучивање Извршног одбора постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Извршног одбора. Извршни одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

4.3. Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију)

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

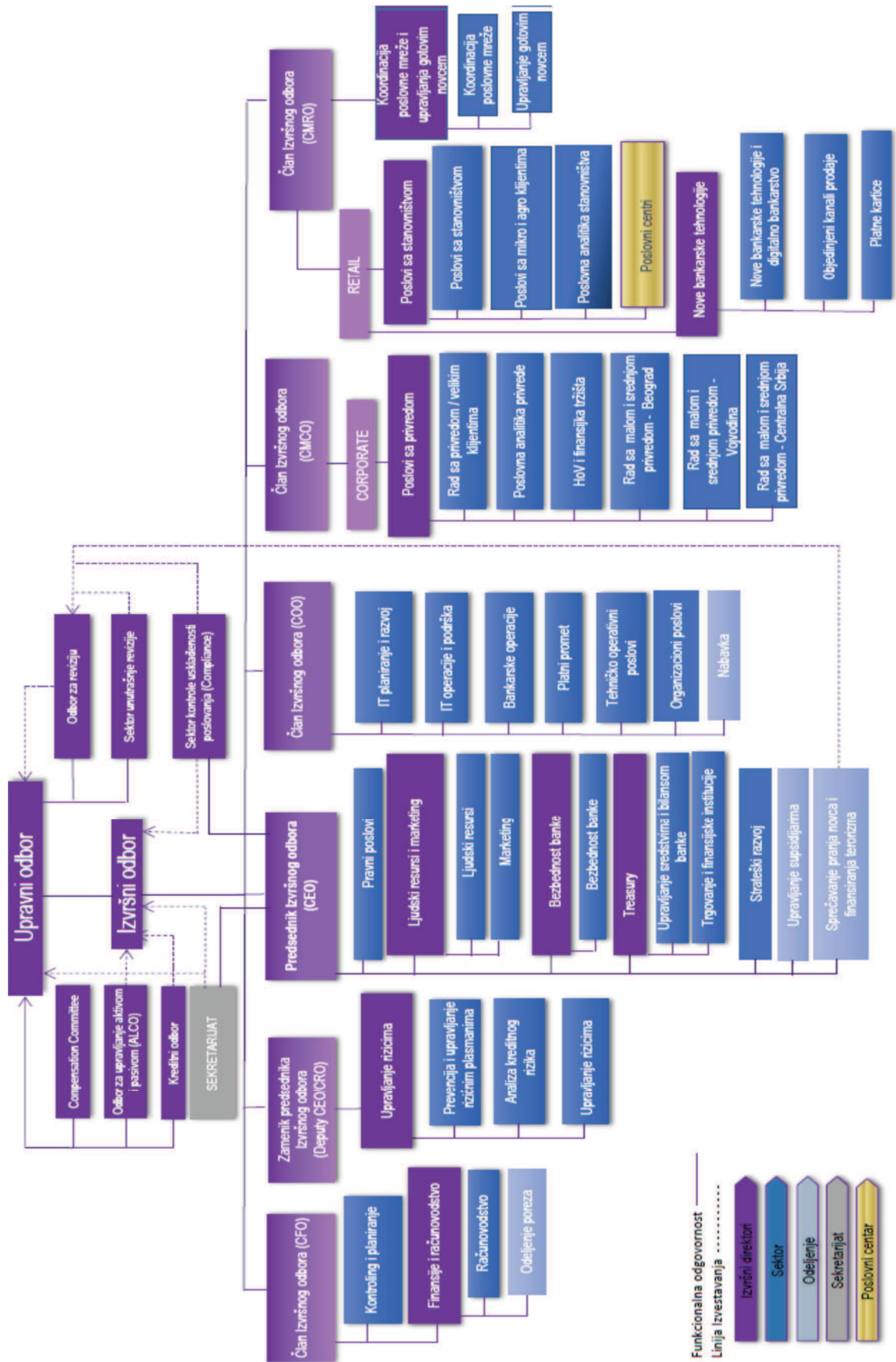
Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке. Чланови Одбора за праћење пословања на дан 31. децембар 2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Дејан Хаџић	Члан
Милена Ковачевић	Члан

Кворум за рад и одлучивање Одбора за праћење пословања постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Одбора за праћење пословања.



4.4. Организациона структура Банке



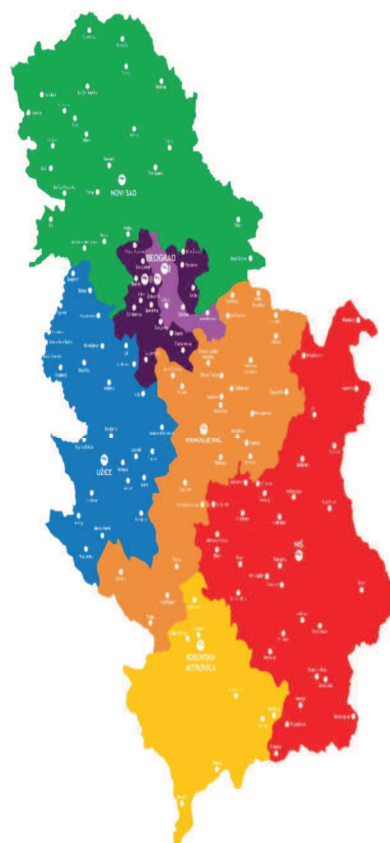
Напомена: Организациона шема Банке на дан 31.12.2019.



4.5. Регионални распоред пословне мреже Банке

ПОСЛОВНА МРЕЖА БАНКЕ

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТРИ	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Трг Политике 1, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Трг Политике 1, Београд
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
6.	ПЦ Ужице	Петра Ћеловића 4, Ужице
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ
1.	Косовска Митровица	Чика Јовина 11, Косовска Митровица
	СЕКТОРИ	СЕДИШТЕ
1.	Сектор за рад са привредом-великим клијентима	Светогорска 42-44, Београд
2.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Војводина	Булевар ослобођења 88, Нови Сад
3.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Београд	Светогорска 42-44, Београд
4.	Сектор за рад са малом и средњом привредом-Централна Србија	Светогорска 42-44, Београд



Након 2017. године и прве велике спроведене реорганизације пословне мреже, после анализе ефеката реализованих измена на пословање, Банка је почетком 2018. године спровела додатне промене у пословној мрежи.

У марту 2018. године извршена је нова измена организације у оквиру пословне функције Привреде када су формално уместо Пословно корпоративних центара формиран Сектори за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина. Суштински измена је обухватила функционално спајање послова продаје и кредитне анализе у оквиру истог организационог облика (Сектора за рад са малом и средњом привредом Београд, Централна Србија и Војводина). У 2019. години није било измена организације у оквиру пословне функције Привреде.

Услед чињенице да велики број клијената Банке још увек жели традиционалну услугу, односно директан однос са Банком и запосленима у експозитурама, задржана је разграната пословна мрежа. Пословање у сегменту становништва, у току 2019. године, Банка је обављала у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту. Клијентима је доступно 286 банкомата и око 13.600 ПОС терминала, по чему смо такође, били један од лидера на тржишту. Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем/оптимизацијом радног времена и сл.



5. ОГРАНЦИ БАНКЕ

У складу са новом организацијом пословне мреже, која је у пуној примени од марта 2018. године, Банка своје пословне активности обавља кроз мрежу Пословних центара, једне филијале и мреже експозитура, чији се број мења и прилагођава тржишним потребама, Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Војводина и Централна Србија), Сектора за рад са привредом-великим клијентима. Пословање се, у току 2019. године, обављало у Центри банке у Београду, 6 Пословних центара (намењених за рад са физичким лицима), 203 експозитуре и Филијали Косовска Митровица (организована

за пословање на територији Косова и Метохије), 3 Сектора за рад са малом и средњом привредом (Београд, Централна Србија, Војводина, намењених за рад са привредним клијентима) и Сектору за рад са великим клијентима-Београд.

Банка има и три зависна друштва који заједно чине Групу Комерцијална банка а.д., Београд и то:

1. Комерцијална банка а.д., Подгорица у Републици Црној Гори (100% власништва),
2. Комерцијална банка а.д., Бања Лука у Босни и Херцеговини (99,998% власништва) и
3. КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) (100% власништва).

Комерцијална банка ад Бања Лука

-159 запослених,
-19 организационих делова
(10 филијала и 9 агенција).

Комерцијална банка ад Подгорица

-148 запослених,
-10 организационих делова
(9 филијала и 1 експозитура).

КомБанк Инвест ад Београд

-5 запослених.





5.1. Значајни послови са повезаним лицима

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком, на дан 31. децембра 2019. године износила је РСД 631,9 милиона, што је у односу на регулаторни капитал од РСД 63.647,0 милиона представљало 1,0% (максимална дозвољена вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала Банке).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком (у складу са методологијом НБС за приказ изложености према лицима повезаним с Банком), на дан 31. децембра 2019. године је износ од РСД 513,1 милион односно 0,8% регулаторног капитала Банке. Исказани податак односи се на пласмане Друштву КомБанк Инвест ад Београд. У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите под условима који су повољнији од услова за друга лица која нису повезана с Банком, односно нису лица запослена у Банци.

Даљи приказ односа Банке са повезаним лицима може се видети у Напоменама уз финансијске извештаје.

6. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У 2019. ГОДИНИ

6.1. Увод

И у току 2019. године велика пажња менаџмента Банке била је усмерена на управљање ризицима у пословању, а посебно кредитном ризику, а у циљу постизања што квалитетнијег кредитног портфолија. Политика менаџмента Банке ка издвајању значајног дела оствареног добитка у резерве, у претходним годинама, омогућила је сигурност пословања увећавањем капитала и показатеља адекватности капитала Банке.

Остварени нето приходи од камата у току 2019. године су мањи у односу на 2018. годину док су забележени већи нето приходи од накнада и провизија.

На резултате пословања Банке у 2019. години утицало је доношење Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима.

Билансна сума

Билансна сума Банке (нето актива), на крају 2019. године, достигла је износ од РСД 432.380,4 милиона (ЕУР 3,7 милијарди) што представља повећање од 7,8% у односу на крај 2018. године. И током претходне године фокус пословања Банке је био на расту пословања, расту профитабилности, одржавању и даљем унапређењу квалитета кредитног портфолија. Такође, менаџмент Банке је радио на изналажењу нових извора прихода и ефективнијем упошљавању расположивих средстава.

Извори средстава

Током 2019. године, као и претходних година, настављен је стабилан раст девизне штедне становништва од ЕУР 81,1 милион што представља главни извор средстава Банке. Депозити правних лица забележили су смањење за РСД 2.000,2 милиона у односу на крај 2018. године (висина депозита правних лица је коригована почетком 2018. године због пребацивања депозита микроклијената на пословну линију становништво). Депозити банака и других финансијских организација повећани су за РСД 570,3 милиона.

Током 2019. године, Банка је вратила ино кредиторима око ЕУР 11,7 милиона. Износ обавеза Банке по основу примљених кредитних линија износи РСД 1.426,9 милиона и у односу на стање на крају 2018. године смањен је за РСД 1.391,1 милион.

На крају 2019. године Банка нема субординираних обавеза у билансу.

Пласмани

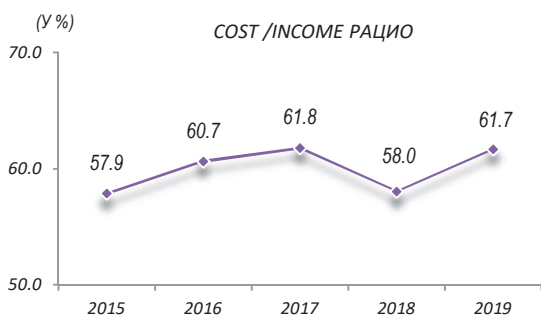
Банка је, и током 2019. године, забележила раст кредита привреди у износу од РСД 6.240,0 милиона. У сегменту пословања са становништвом остварен је такође, раст кредита од РСД 7.023,6 милиона. У структури нето стања кредита на крају посматране године доминирају стамбени и готовински кредити. Значајан део ликвидних средстава Банка је пласирала у хартије од вредности (ХоВ). На крају 2019. године, у ХоВ је пласирано РСД 138.469,6 милиона, што представља повећање од РСД 5.292,0 милиона (4,0%) у односу на крај 2018. године.

Профитабилност

На крају 2019. године Банка је остварила позитиван резултат, добитак пре пореза у износу РСД 8.268,7 милиона што представља повећање од РСД 147,6 милиона у односу на 2018. годину.



Уз повећање Cost/Income рачица (61,7% на крају 2019. године у односу на 58,0% на крају 2018. године), остварен је и нето приход обезвређења финансијских средстава која се вреднују по фер вредности, у току 2019. године (РСД 2.425,9 милиона).



Добитак по основу камата, остварен у току 2019. године, бележи пад од 1,8% у односу на исти период 2018. године. Добитак од накнада и провизија, остварен у току 2019. године бележи раст од 2,3% у односу на исти период 2018. године.



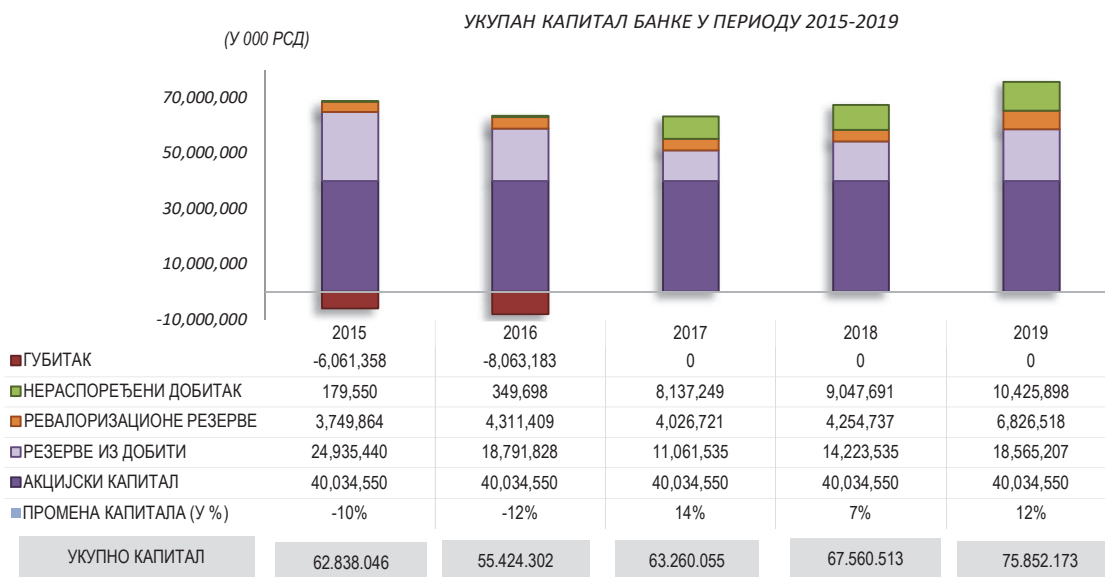
У току 2019. године наставила се стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Остварена је каматна маржа на укупну активу од 3,0%.



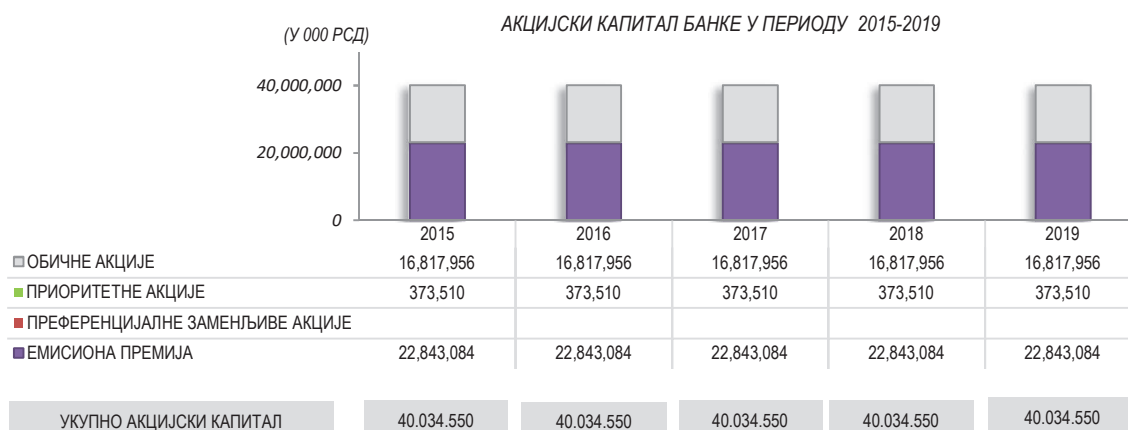
Оставрени показатељ ROA на крају 2019. године је на нивоу остварене вредности са краја 2018. године.



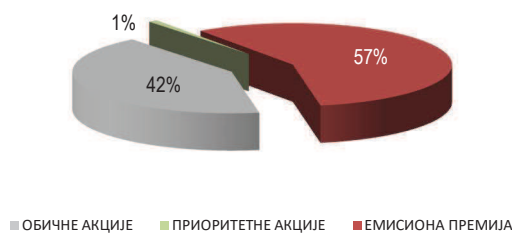
Капитал Банке



На крају 2019. године, укупан капитал Банке, износи РСД 75.852,2 милиона и повећан је 12,3% у односу на крај 2018. године. У периоду од 2011. до 2019. године укупан капитал Банке је повећан 71,3%. У истом периоду, акцијски капитал је повећан 40,7% односно РСД 11.572,0 милиона. Банка је у дужем временском периоду знатан део оствареног добитка распоређивала у резерве за процењене губитке у циљу одржавања сигурности у пословању и адекватности капитала, односно за заштиту акционарског капитала од евентуалних губитака као и за повећање капитала. Банка је у току последњих пет година из оствареног добитка и по основу ревалоризације, најпре повећавала укупне резерве да би их и делимично искористила за покриће губитака забележених на крају 2015. и 2016. године. Резерве из добити на крају 2019. године су повећане у односу на 2018. годину за РСД 4.341,7 милиона. Заједно са ревалоризационим резервама, укупне резерве Банке су повећане РСД 6.913,5 милиона у односу на 2018. годину.



Обичним (редовним) акцијама Банке се тргује на „Стандард листингу“ од 2010. године, док се приоритетним акцијама тргује на „Опен маркет“ тржишту Београдске берзе. Током 2014. године извршена је конверзија преференцијалних замењивих акција у обичне акције и од тада није било промена у структури акцијског капитала. Банка на дан 31. децембар 2019. године има 16.817.956 обичних (редовних) акција и 373.510 приоритетних (преференцијалних) акција појединачне номиналне вредности РСД 1.000,00.

СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА НА ДАН
31.12.2019.

Акционари Банке (са учешћем преко 5%) на дан 31. децембар 2019. године су:

АКЦИОНАРИ	ОБИЧНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	ПРИОРИТЕТНЕ АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА	УКУПНО АКЦИЈЕ	% УЧЕШЋА У АКЦ. КАПИТАЛУ
Република Србија	13.997.686	83,23	0	0,00	13.997.686	81,42
ОСТАЛИ	2.820.270	16,77	373.510	100,00	3.193.780	18,58
УКУПНО	16.817.956	100,00	373.510	100,00	17.191.466	100,0

Адекватност капитала

На крају 2019. године показатељ адекватности капитала Банке, поред и даље значајних вредности резервисања, износи 30,83%, што показује да је Банка задржала адекватну капитализованост. И током 2019. године, Банка је испунила све параметре пословања прописане Законом о банкама, и испунила све обавезе, што је поуздан индикатор стабилног и сигурног пословања.



Показатељи пословања прописани законом

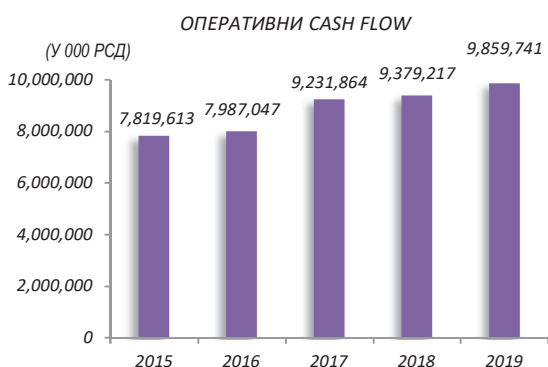
Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	2019.	2018.	2017.	2016.	2015.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	мин 8% +зск*	30,83%	29,18%	27,89%	26,97%	22,70%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	макс 60%	13,05%	13,18%	14,96%	17,47%	23,13%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	макс 400%	26,62%	39,77%	34,96%	38,48%	79,76%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	макс 20%	1,98%	1,87%	4,40%	2,96%	10,60%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	мин 0,8	4,08	3,86	4,30	2,86	2,73

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.



Оперативни cash-flow

На крају 2019. године оперативни cash-flow, у односу на исти период 2018. године, је већи за РСД 480,5 милиона (повећање за 5,1%). У посматраном периоду остварен је раст прилива од камата за РСД 270,2 милиона односно за 1,9%, док су приливи од накнада забележили пад од РСД 37,7 милиона односно за 0,5%. На страни одлива готовине из пословних активности, исплате по основу камата су реализоване на нижем нивоу за РСД 27,6 милиона.



Опис промена у пословним политикама друштва

У току 2019. године Банка није вршила промене у документу Пословна политика. Пословна политика Банке усвојена је на Скупштини акционара Банке дана 26.01.2012. године.

Пословном политиком утврђују се основна начела пословања и дефинишу послови које Банка обавља у циљу испуњења пословних резултата и приоритета дефинисаних важећом Стратегијом и бизнис планом Банке, а која је заснована на:

- положају Банке на финансијском тржишту и стеченом поверењу клијената у Банку,
- пројекцијама основних параметара макроекономске политике и
- развојним циљевима Банке.

Пословна политика Банке је усаглашена и са Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, као и са политикама управљања појединачним ризицима.

Банка послује самостално, по тржишним принципима, уз примену начела ликвидности,

профитабилности и сигурности, уз поштовање закона, других прописа и општих принципа банкарског пословања у остваривању својих циљева на друштвено одговоран начин, у складу са темељним вредностима и пословном етиком.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања у Банци су заснована на одговарајућим законским прописима (првенствено Закон о банкама и Закон о привредним друштвима).

Надлежности и овлашћења свих органа Банке (Скупштина акционара, Управни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију, Одбор за управљање активом и пасивом, Кредитни одбор), су заснована на одговарајућим законским прописима и дефинисана су интерним актима (Уговор о оснивању, Статут Банке, пословници о раду органа Банке и другим интерним актима).

Банка у свом пословању, у складу са Одлуком Извршног одбора Банке бр. 8373 од 09.04.2013. године, примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије („Сл. гласник РС“, бр. 99/2012), који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије.

Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта Банке и у самој примени истих не постоје одступања.

Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којима се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања Банке. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја у области корпоративног управљања, равноправан утицај свих заинтересованих страна, постојећих и потенцијалних акционара, запослених, клијената, органа Банке, државе и др. Коначан циљ је обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Банке.

Текст Кодекса корпоративног управљања је јавно објављен на интернет презентацији Привредне коморе Србије (www.pks.rs/PoslovnoOkruzenje.aspx?id=1412&p=3) као и на интернет презентацији Банке (www.kombank.com/korporativno-upravljanje).



Управљање пројектима и пројектним портфолиом

У 2019. години, реализовано је укупно 12 пројеката из пројектног портфолија, док 6 пројеката наставља реализацију током 2020. године.

Фокус пројектних активности у 2019. години био је на даљем унапређењу корисничког искуства пре свега у погледу коришћења дигиталних услуга, уз оптимизацију пословних процеса ради бољег разумевања потреба клијената и пружања праве услуге у правом тренутку.

Током 2019. године посебна пажња је била посвећена пројекту:

- **Инстант плаћања на продајном месту трговца** - који представља наставак имплементације система за инстант плаћање, а у складу са регулаторном обавезом прописаном од стране НБС уз увођење иновативног начина безготовинског плаћања на продајним местима трговаца путем мобилних телефона уз скенирање QR кода.

Од осталих пројеката из пројектног портфолија за 2019. годину посебно бисмо истакли следеће пројекте:

- **Унапређење интерних ПД модела** – пројектом су развијени статистички засновани „Credit Scoring“ модели за СМЕ, микроклијенте и физичка лица (картице и позајмице по текућем рачуну) што је омогућило унапређење процеса одлучивања, уз адекватнији обрачун обезвређења пласмана, и прецизније одређивање цене производа.

- **Увођење нових картица** - Банка је увела нове „Дина“ дебитне картице са одложеним плаћањем без камате (пандан чековима) као и нове револвинг кредитне картице са отплатом по „charge“ принципу.

Настављене су активности на унапређењу ИСТ инфраструктуре, у том смислу у 2019. години је инсталирана нова серверска инфраструктура уз унапређене виртуелне инфраструктуре. Такође, успешно је завршена миграција „CORE“ информационог система на нову верзију базе података.

У циљу унапређења комуникације уведена је - **IP телефонија као сервис** – где су у оквиру пројекта класичне аналогно/дигиталне централе замењене новим видом комуникације који доноси значајно унапређење квалитета сервиса као и додатне функционалности.

Пројекат који наставља реализацију у 2020. години и чији завршетак се очекује у првој половини 2020. године, односи се на **потписивање уговора путем двофакторске аутентификације**, с циљем даље модернизације и дигитализације производа и услуга Банке. Реализацијом пројекта ће бити омогућено склапање уговора на даљину путем двофакторске аутентификације за производе и услуге Банке где клијент приликом потписа уговора са Банком нема обавезу да буде физички присутан у банци.

6.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

У 2019. години заустављен је тренд снижавања каматних стопа, како код кредита у динарима, тако и код кредита са девизним знаком.

Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди, који су ублажени у 2018. години, остали су непромењени и у 2019. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рочности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку. Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде (посебно у делу колатерализације кредита).

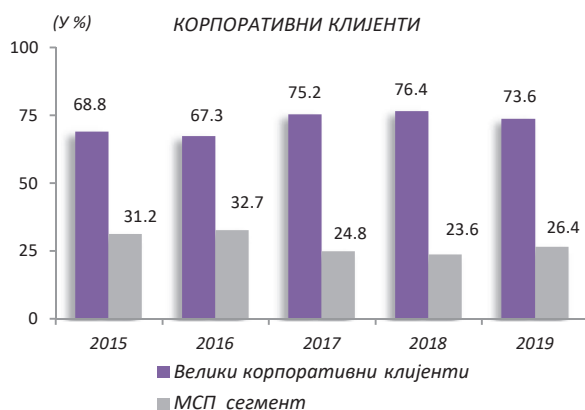
У 2019. години, након иницијалног пада, дошло је до стабилизације нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво кредита виши је у односу на крај 2018. године (укупно привредна друштва, јавна предузећа и локални ниво власти забележи су раст за 6,2%, односно РСД 74,7 милијарде).⁷¹

Кредити⁷² - пословање Банке

Реализација новоодобрених кредита у 2019. години виша је за РСД 7,2 милијарде у односу на исти период 2018. године (раст реализације за 15%) и то у сегменту великих корпоративних клијената виша реализација за РСД 2,5 милијарди и у МСП сегменту за РСД 4,7 милијарде. Билансни портфолио порастао је за 10,1%, а у структури портфолија дошло је до пада учешћа великих корпоративних клијената са 76,4% (на крају 2018. године) на 73,6%.

71 НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, новембар 2019.

72 Позиција датих кредита не укључује остале пласмане



СТРУКТУРА КЛИЈЕНАТА НА ДАН 31.12.2019.



Просечно пондерисане каматне стопе на исплаћене кредите у 2019. години су на нешто вишем нивоу у односу на исплаћене кредите у 2018. години.

Каматна стопа на кредите индексирани у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Од укупног износа реализованих кредита у 2019. години 16% је

реализовано у динарима, док је 84% реализовано кроз кредите са валутним знаком у ЕУР. Сходно томе, учешће динарских кредита у портфолију на крају 2019. године дошло је на ниво од свега 5,6%.

У погледу конкуренције током 2019. године, најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka a.d. Beograd. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита.

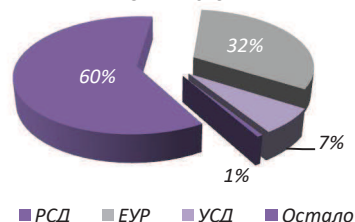
Депозити ⁷³

Високо учешће трансакционих депозита од 77% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке.



Напомена: На крају 2017. године РСД 11,2 милијарде депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из претходног годишњег извештаја; висина депозита привреде на крају 2016. године под утицајем је једног појединачног депозита.

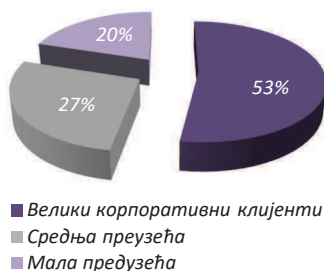
ВАЛУТНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2019.



⁷³ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

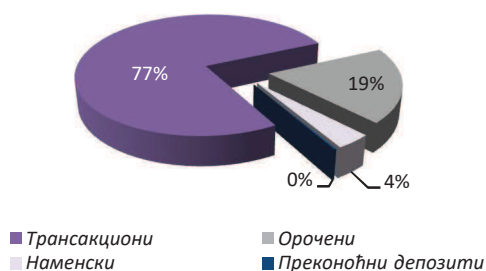


СТРУКТУРА ДЕПОНЕНАТА НА ДАН 31.12.2019.

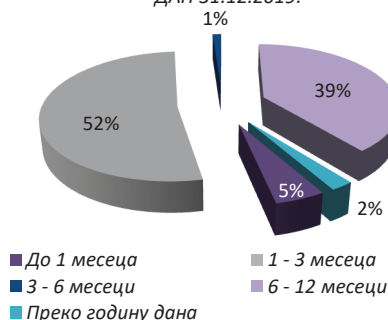


Наротена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

РОЧНА СТРУКТУРА ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2019.



РОЧНА СТРУКТУРА ОРОЧЕНИХ ДЕПОЗИТА НА ДАН 31.12.2019.



6.3. Пословање са становништвом

Пословање са становништвом остварило је у 2019. години планиране циљеве и забележило најбоље резултате у овој деценији.

Кредити

Фокус је био на расту реализације кредита и кредитног портфолија, остварењу нето прихода и очувању тржишног учешћа. У 2019. години реализовано је РСД 47,5 милијарди кредита, што је 5% више у односу на 2018. годину. Раст реализације кредита остварен је захваљујући унапређењу технолошких решења и константном иновирању понуде производа у циљу прилагођавања захтевима тржишта и побољшања конкурентности.

Највеће повећање реализације је остварено код **стамбених кредита** (34%) због атрактивне понуде производа, интензивне тражње и адекватне понуде нових станова. На тржишту је приметан и тренд раста кредита који нису осигурани код НКОСК. Додатно, а имајући у виду присутан тренд пада каматних стопа на тржишту, Банка примењује политику задржавања клијената са циљем очувања квалитета и износа портфолија. У 2019. години тржишно учешће Банке благо је повећано и износи 10,4%.

У сегменту **готовинских кредита** такође је забележен раст реализације упркос смањењу рока одобрења на 95 месеци од стране НБС и рестриктивнијег обрачуна кредитне способности. Реч је о сегменту са најизраженијом конкуренцијом на тржишту, где се понуда базира на великим износима (до РСД 4 милиона) уз менице као једино средство обезбеђења и повољним каматним стопама. Понуда банака се у значајној мери базира и на персонализованим понудама са изразито ниским ценама за специфичне групе клијената, клијенте са већим примањима и запослене у буџетским установама. Велика пажња посвећује се и кредитима за пензионере који чине значајан број клијената. Почетком августа Банка је увела аутоматско одобрење кредита уз поштовање одређених стандарда, чиме је трајање процеса одобрења за исте сведено на минимално могуће време. Тржишно учешће Банке у сегменту готовинских кредита износи 7,3%.

У **агро бизнису** реализација кредита је већа за 6%. Уз атрактивне производе из понуде Банке, одобравани су и субвенционисани кредити у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде (прва смо банка по броју одобрених субвенционисаних кредита), локалним самоуправама и дилерима пољопривредне механизације. Понуда је универзална, покрива све области пољопривредне производње и све типове газдинстава. Увели смо посебну кредитну линију за куповину пољопривредног земљишта са роковима отплате до 15 година, чиме је клијентима омогућена додатна флексибилност у погледу оптимизације износа анuitета. У 2019. години настављен је раст тржишног учешћа Банке у сегменту агро кредита и сада износи 14%.

Реализација кредита у **микро бизнис** сегменту је на нивоу из 2018. године. Реч је такође о сегменту са израженом конкуренцијом пре свега због предодобрења пласмана и

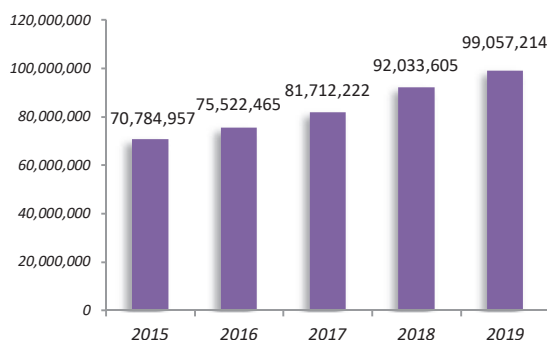


повољних дугорочних кредита обезбеђених само меницама. Како бисмо били конкурентни, увели смо у понуду кредите обезбеђене гаранцијом Европског инвестиционог фонда (ЕДИФ и КОСМЕ програм). Овај сегмент обухвата предузетнике и микро предузећа. У сегменту предузетника у 2019. години задржано је тржишно учешће Банке и износи 9%.

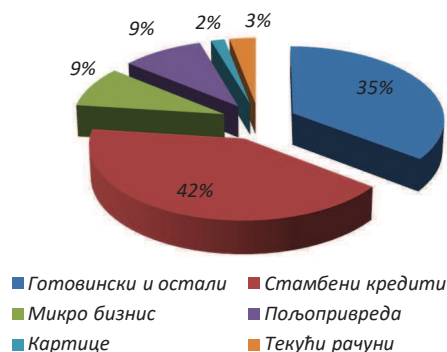
Током 2019. године највише је реализовано готовинских кредита (учествују са 51% у укупној реализацији), следе кредити микро бизнису (20%), стамбени кредити (15%) и кредити пољопривредницима (14%).

Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву за РСД 5,2 милијарде у односу на 31.12.2018. године. У структури нето стања учешће стамбених кредита износи 42%, а учешће осталих, профитабилнијих производа 58%.

(у 000 РСД) КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ-нето стање



СТРУКТУРА НЕТО СТАЊА ПЛАСМАНА НА ДАН 31.12.2019.



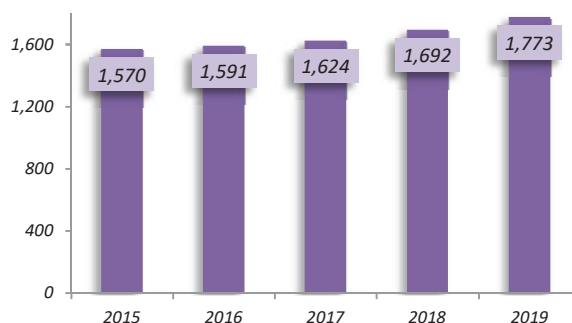
Депозити⁷⁴ - пословање Банке

У 2019. години настављени су позитивни трендови у прикупљању депозита. Остварен је значајан раст депозита становништва од РСД 20,1 милијарду или 8%.



У 2019. години остварен је раст укупних девизних депозита становништва на банкарском тржишту (без микро предузећа) од ЕУР 826 милиона, док је Банка растом од ЕУР 93 милиона задржала лидерску позицију на тржишту са учешћем од 18%. Ако посматрамо „класичну девизну штедњу“ грађана, иста је порасла ЕУР 81 милион током године.

(у мил ЕУР) ДЕВИЗНА ШТЕДЊА СТАНОВНИШТВА



*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

Грађани преферирају а`виста штедњу чије се учешће повећало са 63% на 68%, док је опало учешће орочене штедње и износи 32%. Доминирају штедни улози до ЕУР 50.000 (у броју преко 99%, у износу 74%). Због грађана који дају предност ороченој штедњи, у понуду смо увели акцијски производ-орочена штедња на 60 месеци са могућношћу степенастог разорочења под стимулативним условима.

Након вишегодишњег пада, пасивне каматне стопе на девизну штедњу грађана су се стабилизовале (31.12.2018.=0,26%, а 31.12.2019.=0,24%). У наредном периоду очекује се благи раст пасивних каматних стопа. Банка је препозната од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту.

⁷⁴ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије



Остали производи

Богатство Банке су њени клијенти, а у Становништву их имамо укупно 1,2 милиона, од чега је 820 хиљада активно. Спровођене су активности на повећању броја клијената у свим сегментима, а посебно у најважнијем-броју физичких лица са редовним примањима преко текућег рачуна (413.000 клијената, током године број клијената повећан је за 4.000). Ови клијенти представљају срж пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно за дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ а користи их сваки трећи клијент. Више од 287.000 клијената (повећање за 46.000 у односу на прошлу годину) користи „Сет рачун“ као квалитетнији производ у односу на основни текући рачун, од чега је око 34.000 „Старт сетова“ намењених најмлађим клијентима (18-27 година) што чини основу за сигурно пословање у будућности. Благо је повећан број дебитних и кредитних картица, и тренутно износи око 952.000, од чега се 50% редовно користи.

У микро бизнис сегменту имамо 16.000 „Сет рачуна“ (повећање за 6.000 хиљада у односу на 2018. годину). Укупно 75.000 физичких лица редовно користи електронско и мобилно банкарство за плаћања (повећање 14%), док је број микро клијената који редовно користе електронске сервисе 14.000 (повећање 17%).

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва обављамо у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту. Клијентима је доступно 286 банкомата (повећање за 15 у односу на 2018. годину) и око 13.600 ПОС терминала, по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитура, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем/оптимизацијом радног времена и сл.

Профитабилност

Због свих предузетих пословних активности пословање са становништвом остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у износу од РСД 10.188 милиона што представља раст од 3% у односу на прошлу годину.

6.4. Управљање средствима

Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и

ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је снижавањем референтне каматне стопе (РКС) током 2019. године са 3,00% на 2,25%, стабилизацијом каматних стопа на релативно ниском нивоу, трендом пада приноса на домаће државне хартије од вредности и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

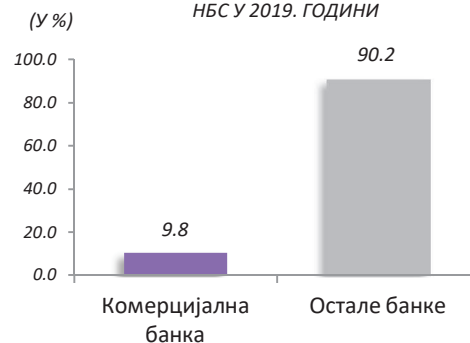
У 2019. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

УЧЕШЋЕ БАНКЕ У РЕАЛИЗОВАНОЈ ПРОДАЈИ ДРЖАВНИХ ХОВ НА ПРИМАРНИМ АУКЦИЈАМА У 2019. ГОДИНИ



Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту, и у реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије.

УЧЕШЋЕ БАНКЕ У РЕПО ТРАНСАКЦИЈАМА СА НБС У 2019. ГОДИНИ



Активности функције Трезор на девизном тржишту такође су биле интензивне. У укупном пословању са клијентима, овлашћеним мењачима и другим банкама на



међубанкарском девизном тржишту остварен је обим трансакција купопродаје у износу од ЕУР 3.134 милиона (увећање за 12,78% у односу на претходну годину) и са укупно оствареним нето приходом у износу од РСД 603,8 милиона.



Банка је 01.08.2019. године потписала Уговор о гарантовању са Европским Инвестиционим Фондом (EIF), за програм COSME – Програм за конкурентност малих и средњих предузећа.

Стратегија функције Трезора у наредном периоду биће фокусирана на опрезно упошљавање ликвидних средстава у безризичне и нискоризичне финансијске инструменте уз ублажавање ефекта пада приноса пласирањем у инструменте дужих рочности.

Кључни резултати пословне функције Нове банкарске технологије са њеним посебним деловима

Тржиште – основне тенденције

НБС је увела обавезно инстант плаћање почевши од 22. октобра 2018. године, што је креирало обавезу банкама да клијентима обезбеде инфраструктуру за омогућавање инстант трансфера по једном продајном каналу, а од 2019. године обавеза је банака да омогуће инстант плаћање на свим каналима плаћања. Висина трговачких провизија је стимулишућа за трговце чиме се доприноси бржем усвајању безготовинског плаћања.

Од краја 2018. године, се примењује „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ сходно коме је прописано смањење међубанкарске накнаде које је у прелазном периоду (првих шест месеци) износило максимално 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице. Додатно снижење накнада које се примењује од 18. јуна 2019. године, је усаглашено са европским

нивоом од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице.

НБС је такође усмерила банке на коришћење националне картичне шеме и подржавање домаћег брэнда „Дине“ указујући на ниже трошкове.

Тренд усвајања безготовинског начина плаћања и дигиталног пружања услуга се наставља на шта указују и кључни параметри тржишта:

- број трансакција уплате и исплате готовог новца има вишегодишњи тренд пада,
- истовремено, налози иницирани електронским путем бележе све веће годишње стопе раста праћене растом промета, број трансакција на интернет продајним местима трговаца расте, доминантан платни инструмент су и даље картице, али је и употреба електронског новца у порасту,
- прихватна мрежа је у експанзији са повећањем интернет продајних места, ПОС терминала и АТМ уређаја,
- број активних корисника интернет и мобилног банкарства је у порасту.

6.5. Развојне активности дигиталног банкарства Банке

Аналитичко предиктивни алат (CRM – „Customer Relationship Management“) је пуштен у продукцију 26. фебруара 2019. године. Након 10 месеци рада кампање прикупљено је преко милион клијентских одговора који су нам помогли да извршимо унапређења постојећих кампања и побољшамо продају кредитних производа.

Такође, током 2019. године завршено је креирање програмског кода, који обједињује клијентове одговоре на приказане поруке са реализацијом производа на које се та порука односи. Активирање „Self Learner“ модела, који на основу историје прихватања/одбијања понуда и карактеристика клијента, а захваљујући напредној аналитици, предвиђа његово понашање, планирано је за први квартал 2020. године што ће, предвиђања су, утицати на максимизирање продаје услуга и прозвода Банке корисницима дигиталних канала.

Креирана је „RTDM“ кампања за слање најбоље понуде микро правним лицима и предузетницима путем КОМБАНК ВІЗ ВЕВ апликације, која је почела да шаље поруке ка развојном окружењу током децембра 2019. године.



Постојећа „RTDM“ кампања намењена физичким лицима прилагођена је за приказ на мобилној апликацији. Испоручена је продукциона пилот верзија мобилне апликације, путем које је „RTDM“ отпочео са слањем порука на овај канал. Очекујемо да ће сви корисници мобилне апликације бити у могућности да „виде“ „RTDM“ поруке до краја фебруара 2020. године.

Креирана су три основна модела за препознавање потреба клијената и њихово груписање у одређене категорије, а за 2020. годину планирано је прилагођавање новог канала за приказ „RTDM“ порука. Путем овог канала „RTDM“ би слао поруке свим активним клијентима Банке, без обзира да ли су корисници мобилне или интернет апликација.

Регулаторни захтев за увођењем инстант плаћања на продајном месту трговца, усмерио је активности дигиталног развоја ка омогућавању прихватања инстант плаћања из угла Банке као акцептанта, и Банке као издаваоца платних инструмената.

- ✓ Као прихватилац Банка је омогућила услугу прихватања инстант плаћања на инфраструктури која се ослања на постојећи систем за прихватање платних картица, а уведена је и опција коришћења независне инфраструктуре, која не захтева да трговац има ПОС терминал.
- ✓ Као издавалац платних инструмената Банка је омогућила клијентима, брзу и једноставну услугу безготовинског извршења платних трансакција на продајном месту трговца преко мобилне апликације Банке употребом QR кода.
- Извршен је редизајн и унапређење интернет апликације за физичка лица, где је извршена оптимизација апликације у циљу побољшања корисничког искуства.
 - ✓ Повећан је број корисника електронског банкарства физичких лица као и одлазни промет и број трансакција електронског банкарства за физичка лица.
 - ✓ Број корисника мобилне апликације за физичка лица је такође повећан, праћен растом броја трансакција и растом промета.
 - ✓ Повећан је укупан број корисника електронског банкарства правних лица, као и укупан број трансакција електронског банкарства правних лица, праћен растом учешћа „е-Банке“ у укупном броју трансакција и волумена платног промета Банке.

- Дигитална експозитура банке „КОМЕЦЕНТАР“ наставила је са успешним радом, а број захтева за производима је порастао 39% у односу на претходну годину. Од производа Банке који су понуђени преко „КОМЕЦЕНТРА“, највеће је интересовање клијената било за дозвољено прекорачење, где је реализовано 50% више захтева у односу на претходну годину.

6.6. Развојне активности платних картица

- Уведена је нова „Дина“ 1/24 кредитна картица са најатрактивнијом каматном стопом на домаћем тржишту.
- Завршен је пројекат увођења „China Union Pay International“ платних картица на банкоматима Комерцијалне банке.
- Уведена је нова функционалност „Дина“ дебит картице Банке која омогућава плаћање на рате – прва картица овог типа у портфолиу производа Банке. Картица представља замену за чек – омогућава корисницима плаћање на рате без камате код трговаца са којима Комерцијална банка има потписан уговор овог типа.

6.7. Сектор хартија од вредности

Сектор хартија од вредности, је засебан организациони облик Банке који се састоји од Овлашћене и Кастоди банке, са дозволама Комисије за ХОВ за пружање инвестиционих и додатних, односно кастоди услуга. У 2019. години у пословању са финансијским инструментима, Банка је остварила значајне резултате:

- На примарном и секундарном (ОТЦ) тржишту државних дужничких хартија од вредности номинованих у ЕУР и РСД – дилерски послови;
- Банка је у првих десет чланова Берзе по укупном обиму промета, друга по броју трансакција, осма по вредности трансакција;
- Значајан раст прихода Овлашћене банке;
- Пораст броја клијената корисника јединствене web апликације „Kombank Trader“ која омогућава „on-line“ трговање финансијским инструментима на домаћем и иностраним тржиштима – са рачунара и мобилних телефона;
- Извршене докапитализације издаваоца финансијских инструмената, исплата концесионе накнаде, отуђење сопствених акција, успешно реализована трансакција велике вредности (приближно ЕУР 400



милиона) – куповина акција домаће банке и осигуравајућег друштва од стране једне од водећих банака у страном власништву;

- Значајан пораст клијената Кастоди банке у делу кастоди услуга на иностраном тржишту;
- Значајан пораст броја клијената на домаћем тржишту;
- Пораст броја налога клијената Кастоди банке;
- Настављен тренд конкурентности у погледу обима промета у поређењу са другим кастоди банкама;
- Успостављање пословно-техничке сарадње и отпочињање тестне фазе (као припреме за предстојеће пружање услуга кастоди банке једном од лидера на домаћем тржишту пензијских фондова „Дунав фонду“;
- Анимирање клијената, нарочито добровољних пензијских фондова, као и професионалних клијената.

6.8. Људски ресурси Банке

Мисија управљања људским ресурсима у Комерцијалној банци је развој и одржавање високог нивоа стручности и мотивације запослених у циљу реализације пословних планова Банке. Уз континуирану оптимизацију броја и структуре запослених последњих година, значајно је расла и ефикасност Банке, мерено активом по запосленом. Банка у континуитету инвестира у обуку и развој запослених.



Развојни приступ се, пре свега, заснива на идентификацији развојних потреба запослених, дефинисању и прилагођавању садржаја обука, креирању и реализацији интерних обука, организацији интерних и екстерних обука, мерењу и унапређењу квалитета обука и самог процеса обуке и развоја запослених.

Током 2019. године Сектор људских ресурса је активно учествовао у организацији и

реализацији обука запослених. Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, најважније екстерне професионалне обуке у 2019. години биле су: „Обавезна континуирана едукација овлашћених заступника у банкоосигурању“, „Напредни ексел“, „Обука у Народној банци Србије за обављање послова обраде готовог новца“, „Обука за овлашћеног заступника у осигурању“, „Колатерал менаџмент“, „Querying Data with Transact – SQL“.

Према критеријуму важности теме и обухватности обуке у смислу броја полазника, које су реализовали запослени из организационих делова Банке у сарадњи са Сектором људских ресурса, укључујући и „on-line“ обуке, у 2019. години биле су: „Информациона безбедност“, „Спречавање прања новца и финансирања тероризма“, „Обрада валуте ЕУР у складу са Одлуком Народне банке Србије“, „Типологија прања новца“, „Кодекс понашања, приговори клијената и сукоб интереса“, „Начини поступања код преварних радњи“, „Руковођење и унапређење комуникације у експозитури“, „Обука за новозапослене ликвидаторе – благајнике“, „Успостављање пословне сарадње са клијентима“, и др.

Обуке намењене запосленима у експозитури имају за циљ подизање свести запослених у Банци о важности адекватне комуникације с клијентима и решавања спорних ситуација односно жалби и приговора, поступања у складу са законом и интерним актима Банке у свакодневном раду с клијентима, како би се смањило регулаторни и репутациони ризик по Банку и повећало задовољство клијената производима и услугом Банке.

Број запослених	2.744			
Мрежа	1.722			
Сектори	1.022			
Пол	Мушкарци		Жене	
	726		2.018	
Статус радног односа	Неодређено		Одређено	
	2.633		106	
Образовна структура	ССС/ВКВ		НК/ПК/КВ	
	1.244		20	
Старосна структура	ВШС		ССС/ВКВ	
	634		846	
Старосна структура	20-30	31-40	41-50	51-60
	91	780	918	798
Старосна структура	61+		157	
	157		157	

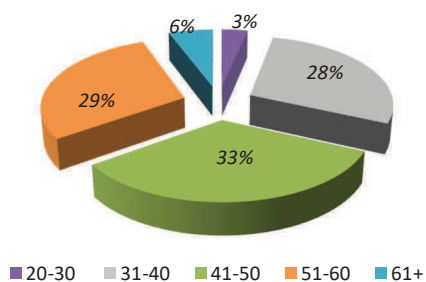
Банка од 2008. године спроводи Годишњу евалуацију рада запослених на основу постављених годишњих циљева, праћења остварења тих циљева, али и исказаних способности запослених приликом остварења циљева. Годишња евалуација рада запослених је и основа за награђивање, планирање



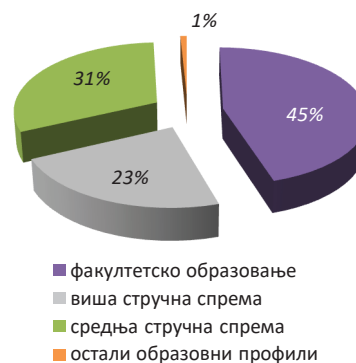
каријере запослених и планирање буџета и Плана обуке запослених.

Принципи награђивања запослених су јасно дефинисани Политиком зарада и других примања запослених које је донео Управни одбор Банке на предлог *Compensation Committee*, органа Управног одбора. Циљ ове политике је, не само адекватно награђивање запослених, већ и њихово мотивисање за постизање бољих резултата рада.

СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2019.



КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ У 2019.





6.9. Биланс стања Банке на дан 31. децембра 2019. године

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2019.
1	2	3	4	5	6
АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код централне банке	67.558.219	63.595.710	106,2	15,6
2.	Заложена финансијска средства	-	-	-	-
3.	Потраживања по основу деривата	-	4.070	-	-
4.	Хартије од вредности	138.469.551	133.177.598	104,0	32,0
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24.733.958	18.477.729	133,9	5,7
6.	Кредити и потраживања од комитената	180.852.563	167.545.674	107,9	41,8
7.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
8.	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
9.	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-	-
10.	Инвестиције у зависна друштва	3.433.697	2.611.859	131,5	0,8
11.	Нематеријална имовина	665.735	557.051	119,5	0,2
12.	Некретнине, постројења и опрема	6.437.937	5.619.078	114,6	1,5
13.	Инвестиционе некретнине	1.857.927	1.896.347	98,0	0,4
14.	Текућа пореска средства	-	-	-	-
15.	Одложена пореска средства	1.074.197	840.967	127,7	0,2
16.	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	196.300	227.630	86,2	-
17.	Остала средства	7.100.359	6.612.267	107,4	1,6
УКУПНО АКТИВА (од 1. до 17.)		432.380.443	401.165.980	107,8	100,0



Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ	% УЧЕШЋА НА ДАН 31.12.2019.
1	2	3	4	5	6
ПАСИВА (у 000 РСД)					
1.	Обавезе по основу деривата	-	-	-	-
2.	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	5.021.756	5.662.748	88,7	1,2
3.	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	335.317.154	317.229.084	105,7	77,6
4.	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-	-
5.	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-	-
6.	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-	-
7.	Субординиране обавезе	-	-	-	-
8.	Резервисања	2.328.130	1.653.663	140,8	0,5
9.	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-	-
10.	Текуће пореске обавезе	-	-	-	-
11.	Одложене пореске обавезе	-	-	-	-
12.	Остале обавезе	13.861.230	9.059.972	153,0	3,2
13.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	356.528.270	333.605.467	106,9	82,5
КАПИТАЛ					
14.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	9,3
15.	Сопствене акције	-	-	-	-
16.	Добитак	10.425.898	9.047.691	115,2	2,4
17.	Губитак	-	-	-	-
18.	Резерве	25.391.725	18.478.272	137,4	5,9
19.	Нереализовани губици	-	-	-	-
20.	Учешћа без права контроле	-	-	-	-
21.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 14. до 20.)	75.852.173	67.560.513	112,3	17,5
22.	УКУПНО ПАСИВА (13.+21.)	432.380.443	401.165.980	107,8	100,0



6.10. Биланс успеха Банке за 2019. годину

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	31.12.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у 000 РСД)				
1.1.	Приходи од камата	13.630.674	13.744.908	99,2
1.2.	Расходи од камата	-1.025.290	-910.270	112,6
1.	Добитак по основу камата	12.605.384	12.834.638	98,2
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.124.829	7.207.872	98,8
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.795.833	-1.997.723	89,9
2.	Добитак по основу накнада и провизија	5.328.996	5.210.149	102,3
3.	Нето добитак/губитак (-) по основу промене фер вредности ФИ	71.614	44.076	162,5
4.	Нето добитак /губитак (-) по основу рекласификације ФИ	-	-	-
5.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	353.490	230.194	153,6
6.	Нето добитак /губитак (-) по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход (-) од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	38.228	-7.458	-
8.	Нето приход / расход (-) по основу обезвређења ФИ која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	2.425.931	9.493	-
9.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	-579.933	526.547	-
10.	Нето добитак/губитак (-) по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
11.	Остали пословни приходи	151.321	155.969	97,0
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	20.395.031	19.003.608	107,3
13.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-4.917.532	-4.442.799	110,7
14.	Трошкови амортизације	-1.005.837	-551.988	182,2
15.	Остали приходи	720.795	280.229	257,2
16.	Остали расходи	-6.923.772	-6.167.977	112,3
17.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 16.)	8.268.685	8.121.073	101,8
18.	Порез на добитак	-	-	-
19.	Добитак по основу одложених пореза	1.482.667	700.754	211,6
20.	Губитак по основу одложених пореза	-795.593	-676.645	117,6
21.	ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 17. до 20.)	8.955.759	8.145.182	110,0
22.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
23.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
24.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА ДОБИТАК / ГУБИТАК (-) (од 21. до 23.)	8.955.759	8.145.182	110,0



7. УЛАГАЊА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Банка поштује највише међународне стандарде и вредности у креирању финансијских производа и услуга, развија и спроводи активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права. Процедура управљања ризиком заштите животне и друштвене средине дефинише стандарде за идентификовање, мерење односно процењивање, праћење и управљање ризицима животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења кредита. Циљ система управљања ризиком заштите животне средине је увођење овог система у процес кредитне активности и праћења кредита, и на тај начин повећање могућности за прихватљив и одржив економски развој са становишта заштите животне средине и минимизирање могућности појаве еколошких и друштвено негативних утицаја.

Банка је дефинисала и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности Банке на животну и друштвену средину.

Банка захтева од клијената да послују у складу са важећим прописима од значаја за заштиту животне средине, здравља и безбедности, стандардима ЕУ и другим стандардима добре међународне праксе, где је то применљиво. У циљу доследне примене стандарда, Банка примењује листу делатности, пројеката односно активности које су искључене из финансирања или послује у складу са дефинисаним лимитима према појединим делатностима.

У процесу одобравања кредита, а у складу са законском регулативом од значаја за заштиту животне средине, Банка категоризује захтеве клијената са аспекта утицаја на животну и друштвену средину користећи Листу категоризације ризика животне и друштвене средине.

Банка прати структуру портфолија, односно учешће категорија ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. На месечном нивоу извештавају се Кредитни одбор, Извршни одбор, Одбор за ревизију и АЛКО одбор, а на кварталном нивоу Управни одбор о изложености ризику утицаја на животну и друштвену средину. Такође, Банка континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или

безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања Банке.

Са друге стране Правила понашања и професионалне етике Комерцијалне банке АД Београд садрже Кодекс понашања у циљу унапређења и прецизнијег уређивања постојећих принципа пословне етике и правила понашања. У оквиру овог Кодекса посебан део је посвећен заштити животне средине и јачању свести о важности заштите животне средине. У складу са тим, Банка већ годинама има централизовану двострану штампу, чиме се штеди и папир и електрична енергија. Тонери у датим штампачима се рециклирају, а такође у целој Банци су постављене кутије за рециклажу папира и пластике.

Банка има уговор са овлашћеним предузећем о преузимању електронског отпада. Сертификовано предузеће поседује сва потребна решења о превозу, складиштењу и третману електронског отпада издато од надлежног министарства. Устаљена процедура је да се једном годишње, по завршетку годишњег пописа основних средстава, припреми сав електронски отпад (неисправна ИТ опрема) за безбедно одлагање из Банке.

8. ЗНАЧАЈНИ ДОГАЂАЈИ ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

Од 31. децембра 2019. године до краја фебруара 2020. године била је заказана једна седница Скупштине акционара Банке.

Редовна Скупштина акционара Банке заказана је и одржана 9. марта 2020. године. На седници је усвојена:

-Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године.

Опис догађаја након завршетка пословне године је представљен у тачки Догађаји након датума биланса стања Напомена уз финансијске извештаје за 2019. годину.



9. ПЛАН БУДУЋЕГ РАЗВОЈА БАНКЕ

Основни стубови стратегије развоја Банке у будућем трогодишњем периоду су⁷⁵:

- раст пласмана клијентима (као кључни аспект будуће профитабилности у ситуацији смањења каматних стопа на хов),
- очување квалитета кредитног портфолиа у циљу заджавања НПЛ-а на ниском нивоу као и трошкова кредитног ризика,
- побољшање - промена структуре клијената - циљање клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа, пре свега дигитализације); поред великих предузећа усмереност Банке биће ка сегменту послова са локалним самоуправама, јавним предузећима, уз задржавање постојећих клијената;
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације у циљу привлачења нових клијената млађе популације),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању (путем строжије финансијске дисциплине) у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима, током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне позиције, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду (ПАК ≈28,4% просек током наредног планског периода).

Становништво

У наредном периоду Банка, у сегменту становништва, планира бројна унапређења са циљем побољшања пословања у свим сегментима. Процесна унапређења:

- аутоматизација процеса одлучивања у свим сегментима;

- аутоматизација потписивања уговора двофакторском аутентификацијом путем „мејла“ и СМС-а;
- даља/пуна централизација позадинских активности у циљу растеређења експозитура кроз измене пословних процеса и развоја апликативних решења;
- ревидирање политике одобравања пласмана у складу са тржишним кретањима са циљем боље експлоатације клијентске базе и привлачења нових клијената.

Пословна мрежа:

- функционисање експозитура по моделу сервисно-продајних центара;
- увођење специјалисте за рад са најзначајнијим микро клијентима;
- оптимизација Централне и пословне мреже (отварања, спајања и затварања експозитура у складу са тржишним потенцијалом).

Запослени:

- обезбеђивање оптималног броја и структуре запослених у експозитурама, уз неопходно подмлађивање (уз адекватне програме за добровољни одлазак из Банке);
- вредновање зараде кроз радни учинак.

Један од основних стратешких циљева Банке у наредном периоду јесте очување и повећање базе клијената уз побољшање структуре у свим сегментима. Фокус ће бити на аквизицији клијената са бољим перформансама уз понуду нових, иновативних производа и услуга, и индивидуални приступ потребама сваког клијента. Циљ је да даљим унапређењем процеса скратимо време одобравања кредита како би клијенти добили средства што пре (одобрење у експозитури, потписивање уговора без доласка у експозитуру, кредитирање преко дигиталне експозитуре...).

Планирамо раст пласмана у свим сегментима уз задржавање сличне структуре портфолиа (учешће стамбених кредита у портфолиу 40%-42%). Планирани раст пласмана треба да доведе до раста тржишног учешћа у свим сегментима и производима.

Готовински кредити биће и даље основни покретач раста пласмана становништву због високе профитабилности и јаке тражње, а циљ је да се повећа тржишно учешће у наредним годинама. Очекује се и раст реализације стамбених кредита услед повољних услова кредитирања, раста тражње, адекватне понуде

⁷⁵ Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године



нових станова и очекиваног раста просечних зарада. Планиран је и раст у микро и агро сегменту (у агро сегменту Банка је један од лидера на тржишту по већини параметара).

Пад активних каматних стопа на тржишту је блажи него ранијих година и биће компензован растом реализације кредита и портфолиа. Као резултат свега наведеног, у 2020. години је планиран раст прихода од камата по пословима са становништвом од 6%.

У сегменту депозита циљ Банке је одржати лидерску позицију по обиму прикупљене девизне штедње становништва. План је амбициозан и предвиђа се раст укупних депозита становништва у 2020. години од РСД 14 милијарди, при чему ће девизна штедња грађана бити основни генератор раста. Планиран је индивидуални приступ клијентима са већом штедњом у циљу спречавања одлива у друге банке с обзиром на тренд благог пораста каматних стопа на тржишту. Услед очекиваног благог раста пасивних каматних стопа и значајног раста депозита, очекује се и раст расхода од камата.

У 2020. години очекујемо значајно повећање прихода од накнада и провизија услед раста у свим сегментима, а највише из пословања са платним картицама. Накнаде по текућим рачунима грађана и микро клијената бележе стабилан раст услед раста броја клијената и преласка на „сетове“ текућих рачуна. Расту и накнаде за обављање услуга платног промета.

Стратешки циљ у 2020. години јесте и повећање броја клијената који активно користе електронско и мобилно банкарство.

Закључак

Као резултат свих планираних активности, очекујемо да ће у 2020. години нето приходи од камата и накнада порастати за 7%, чиме ће послови са становништвом наставити вишегодишње трендове раста пословања и повећања профитабилности. Уз то, пословање са становништвом најзначајнији је генератор остварења циљева и нето прихода на нивоу Банке.

Пословање са привредом

У будућем периоду у функцији послова са привредом планира се:

- измена интерне сегментације клијената у оквиру функције;
- увођење „Pre approval“ процеса за МСП клијенте, приоритетно за мала предузећа,

- побољшање коришћења постојеће базе привредних клијената са конверзијом постојећих „депозитних клијената“ у клијенте са *ON* и *OFF* изложеношћу,
- повећање ефикасности у процесу одобравања кредита привредним друштвима,
- одржавање квалитета и раст кредитног и ванбилансног портфолиа,
- одржавање профитабилности на нивоу пројектованих вредности, са фокусом на повећању неканатних прихода,
- задржавање фокуса на кредитирању сегмента јавних предузећа државног и локалног нивоа и локалне самоуправе (учествовање на тендерима и јавним позивима),
- учешће Банке у „синдицираном“ кредитирању јавног и приватног сектора у сарадњи са другим банкама,
- Банка остаје отворена да и у наредном периоду кроз „cross border“ финансирање учествује у реализацији већих кредитних захтева од стране клијената из тржишта у окружењу. Ове активности Банка ће као и до сада обављати у координацији са својим супсидијарима у Црној Гори и Босни и Херцеговини,
- повећање обима кредита за финансирање пројеката у области развоја некретнина („пројектно финансирање“).

У току 2020. године Банка очекује стабилно пословно окружење, прогнозе кретања привредне активности имају тенденцију раста. Очекивани раст БДП-а биће доминантно под утицајем пословања привредних субјеката из извозно оријентисаних сектора, као и под утицајем средстава која стижу у форми директних страних инвестиција. Очекује се раст домаће тражње услед повећања плата у јавном сектору и пензија. Наставак реализације великих инфраструктурних пројеката на државном и локалном нивоу у Србији и у региону и наставак тренда развоја пројеката у грађевинарству, праћено улагањима у опрему. Очекује се наставак раста банкарског сектора (укупне нето активе, кредита и депозита) - раст кредитне активности банака према привреди, уз стабилизацију и благи раст активних каматних стопа.

Пословање са финансијским инструментима

У 2020. години Сектор хартија од вредности наставља са развојем и унапређењем пословања кроз:



- обављање послова сервисирања клијента, односно откупа, за рачун Банке, обвезница емитованих у складу са Законом о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територијама бивших република СФРЈ;
- унапређења web апликације „Kombank Trader“;
- колатерал у инвестиционим јединицама КомБанк Новчаног фонда за трговину на домаћим и иностраним берзама преко „Kombank Trader“ апликације;
- унапређење дилерских послова са државним дужничким хартијама од вредности путем фреквентнијег трговања кроз књигу трговања и ширење базе клијената за дилерске послове са клијентима из области банкарства, осигурања и инвестиционих фондова;
- пораст броја клијената, са фокусом на разумевању потреба клијената и неговање дугорочне пословне сарадње;
- реализацију међубанкарских РЕПО трансакција;
- пружање професионалне, брзе и сигурне услуге, као и подршка клијентима у остваривању њихових инвестиционих циљева;
- унапређење кастоди услуга на домаћем и ино тржишту клијентима у виду веће поузданости, брзине и оперативности у реализацији захтева клијената;
- даља аутоматизација процеса рада, нарочито „cash settlement-a“ за ино трговање (по узору на аутоматизацију поступка салдирања за домаће тржиште);
- виши степен аутоматизације у поступку контроле процеса рада (ради вишег нивоа тачности и смањења администрирања и мануелног ангажовања по запосленом);
- даљи пораст броја клијената, са посебним акцентом на институционализоване клијенте (инвестициони фондови, пензиони фондови, професионални инвеститори, брокерске куће);
- даљи пораст обима услуга који се пружа клијентима;
- раст кастоди портфолија;
- даљи раст прихода и интенција минимизирања трошкова пословања;
- формализација пословне сарадње у делу пружања услуга Кастоди банке највећем домаћем добровољном пензијском фонду „Дунав фонд“, а као резултат успешне тестне фазе која је још увек у току;

- наставак проактивног и афирмативног приступа потенцијалним клијентима, ослушкивање њихових потреба и очекивања и унапређење пословања Кастоди банке у том смислу.

Спроведећи принципе пријатељске и конструктивне размене информација, посвећеност и ефикасност, Сектор хартија од вредности ће и убудуће с лакоћом испуњавати очекивања клијената.

Профитабилност

У циљу повећања будуће профитабилности Банка планира да⁷⁶:

- оствари раст пласмана комитентима као кључног аспекта профитабилности у условима пада каматних стопа на ХОВ,
- оствари раст прихода од накнада и провизија како би се одговорило на пад каматних стопа и прихода од камата,
- ефикаснија контрола висине оперативних расхода пословања.

Банкарски сектор Србије, посебно претходне две године, је обележило снижавање и стабилизација како активних тако и пасивних каматних стопа. Последично дошло је до значајног снижавања и стабилизације каматне марже. У будућем периоду не очекују се даља значајнија снижавања активних и пасивних каматних стопа. У сектору пословања са становништвом се очекује и благи раст пасивних камата.

У циљу одржавања и повећања профитабилности у наредном периоду Банка ће уложити напор ка повећању прихода од провизија и накнада. Најважнији извори накнада биће платне картице, домаћи платни промет и текући рачуни грађана. Очекује се да ће развој дигитализације пословања и друге иницијативе допринети расту прихода од накнада. У сектору пословања са привредом, раст профитабилности ће се спроводити путем раста неканатних прихода од накнада од платног промета и документарних и гаранцијских производа.

И у будућем периоду посебна пажња ће се посветити контроли трошкова оперативног пословања, што би требало резултирати даљим снижавањем „cost/income“ рација.

Банка, у будућем трогодишњем периоду, не очекује значајније расходе исправки вредности.

⁷⁶ Стратегија и бизнис план Комерцијалне банке ад Београд за период 2020-2022. године



Као резултат свега наведеног за наредни трогодишњи период планирано је профитабилно пословање Банке и адекватне стопе приноса на активу и капитал.

Управљање средствима („Трезор“)

Стратегија Банке, у делу послова везаним за управљање средствима, у будућем периоду је:

- активно управљање укупним портфељом хартија од вредности,
- повлачење додатних средстава из кредитних линија по потреби и
- допринос профитабилном пословању Банке.

Као резултат изостанка квалитетне тражње у претходном периоду, значајан део активе Банке налази се у високоликвидним и неризичним хартијама од вредности (обвезнице Републике Србије). Банка не планира даљи значајни раст улагања у хартије од вредности, већ ће вршити реинвестирање средстава која се ослобађају из хартија од вредности у инструменте са дужим роковима доспећа. На овај начин ће се ублажити негативан ефекат пада каматних стопа посебно на хартије од вредности са краћим роковима доспећа.

Висина депозита становништва и правних лица уз недовољно квалитетну тражњу за кредитима смањили су потребу Банке за коришћењем средстава из кредитних линија из иностранства. Нове кредитне линије Банка ће узимати само у случају да постоји интересовање кредитно способних клијената за кредитима из тих линија уз поштовање критеријума њихове конкурентности (маргина, рочност...) у односу на друге доступне изворе Банке.

На бази свега наведеног, циљеви Банке у делу управљања средствима су да у сваком тренутку располаже адекватним резервама ликвидности у виду високо ликвидне активе која се брзо може конвертовати у готовину. Вишак ликвидних средстава ће се улагати у нискоризичне хартије од вредности или пласирати другим првокласним финансијским институцијама у циљу стицања одговарајућих прихода. Развој иновативних производа као и операције купопродаје девиза на тржишту

новца и капитала, обезбедиће и одговарајући износ нето прихода од накнада.

Депозитни потенцијал

Основни извори депозитног потенцијала Банке ће и у наредном периоду бити:

- девизна штедња становништва - остаје доминантан извор финансијских средстава и у наредном периоду,
- депозити правних лица и финансијских институција и
- средства прикупљена у форми кредитних линија од међународних финансијских институција.

У дужем временском периоду Банка се у банкарском сектору издваја висином девизне штедње становништва. Стратешко опредељење Банке је да и даље буде лидер у овом сегменту уз истовремено настојање да оптимизује цену и структуру овог извора средстава. Банка планира да девизну штедњу становништва и даље базира на великом броју релативно мањих депозита, односно да има велики број депонената са појединачно малим новчаним улозима.

Депозити правних лица у дужем временском периоду имају стабилан ниво, а очекивање је да нови клијенти, корисници кредита, пренесу и своје депозите у Банку, што ће резултирати растом депозита правних лица.

Имајући у виду признат и стабилан положај на тржишту, Банка је у могућности да аплицира ка међународним финансијским институцијама за средства у виду наменских кредитних линија. Банка ће овај извор финансирања користити у складу са могућностима да из њих креира кредитне производе прихватљиве на тржишту.



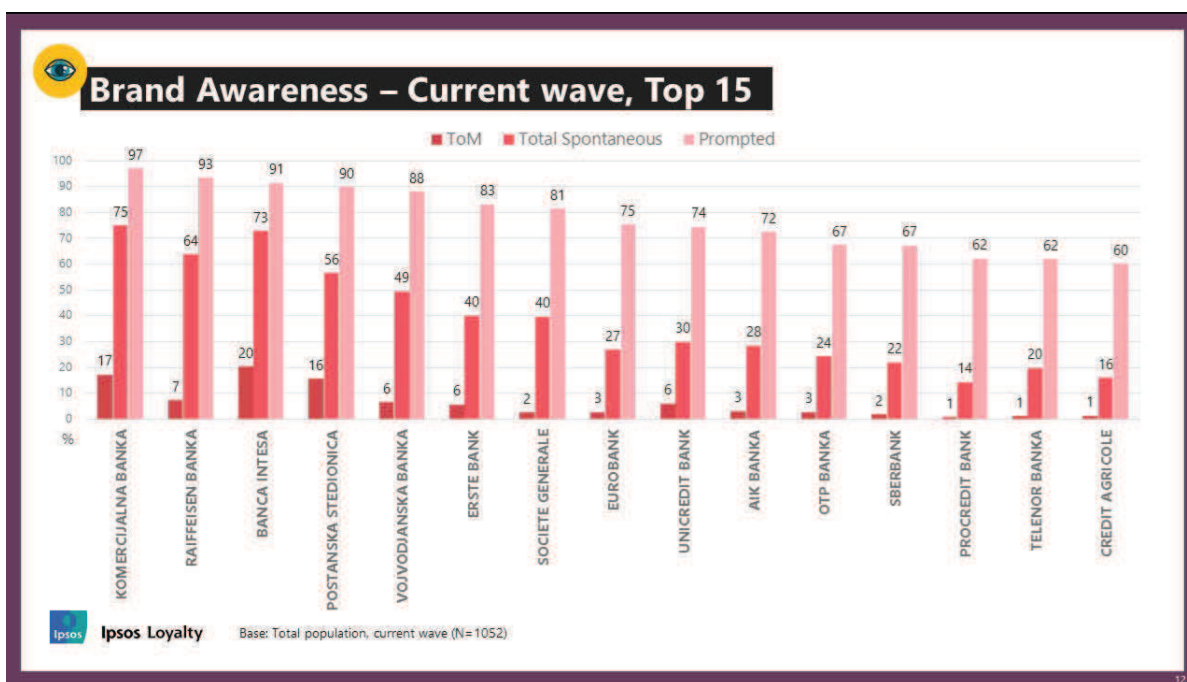
10. ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Комерцијална банка је током 2019. године детаљно и ажурно пратила дешавања на финансијском тржишту и успешно се прилагођавала условима и променама на истом, како би задржала своју водећу позицију, што показују и спроведена истраживања.

Тржишна позиционираност Банке као брэнда, њених производа и услуга, проверавана су и током 2019. године, кроз банкарски Омнибус, који спроводи истраживачка агенција „ИПСОС“, специјализована за ову врсту истраживања. Истраживања показују да Банка у дужем временском периоду држи једну од водећих позиција у очима јавности, мерено критеријумима препознатљивости брэнда, квалитета и задовољства производима и услугама које клијенти користе. Сви резултати истраживања постављају се на интерни портал Банке, а са њима се упознају и циљне групе, ради додатног јачања брэнда Комерцијална банка.

Извештај последњег банкарског Омнибуса (из новембра 2019. године) показује да је Комерцијална банка, по мишљењу испитаника, рангирана као првопласирана по критеријуму препознатљивости брэнда међу водећих 15 банака у Србији.

Препознатљивост брэнда банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2019. године)



11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА И УДЕЛА

Банка нема сопствене акције на дан 31. децембра 2019. године нити их је поседовала током 2019. године.

Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

12. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА ПРОЦЕНУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

За адекватну процену финансијског положаја Банке, на крају 2019. године, од највеће значаја су следеће билансне позиције:

- на страни активе:
 - ✓ кредити и потраживања од комитената,
 - ✓ кредити и потраживања од банака и других финансијских организација,
 - ✓ хартије од вредности,



- ✓ готовина и средства код централне банке.
- на страни пасиве:
 - ✓ депозити и остале обавезе према другим комитентима,
 - ✓ капитал.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација на крају 2019. године износе РСД 205.586,5 милиона и чине 47,5% укупне билансне активе. Сума исте две билансне позиције, на крају 2018. године, је износила РСД 186.023,4 милиона и чинила је 46,4% укупне активе Банке. Банка је и током 2019. године велики значај определила политици управљања ризицима, с обзиром на чињеницу да кредити и остали пласмани чине близу 50% укупне билансне активе. Акцентат је био на праћењу кредитног ризика. У току 2019. године кредити и потраживања повећани су за РСД 19.563,1 милион односно за 10,5%. Обиман кредитни портфолио Банке је, и током 2019. године, био обезбеђен одговарајућим износом исправки вредности и резерви.

На крају 2019. године хартије од вредности износе РСД 138.469,6 милиона, што чини 32,0% укупне активе. На крају 2018. године иста позиција је износила РСД 133.177,6 милиона, што представља повећање хартија од вредности за РСД 5.292,0 милиона односно повећање за 4,0%. Хартије од вредности највећим делом чине хартије од вредности Републике Србије - државне обвезнице у РСД и ЕУР.

Готовина и средства код централне банке износе РСД 67.558,2 милиона на крају 2019. године и у односу на почетак године повећана су за РСД 3.962,5 милиона односно за 6,2%. Највећи део ове позиције чине средства на жиро рачуну (35,3%) и средства издвојена код Народне банке Србије у форми обавезне резерве (44,8%).

Имајући у виду структуру активе може се констатовати да се актива осетљива на кредитни, као и друге врсте ризика, одржавала на оптималном нивоу уз разумну политику преузимања ризика. Менаџмент Банке је адекватном проценом кредитног ризика на значајно рестриктивнији начин, обезбедио заштиту кредитног портфолија.

Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и другим комитентима (укључујући и средства кредитних линија) на крају 2019. године износе РСД 340.338,9

милиона што чини 78,7% укупне билансне пасиве. У односу на почетак године депозити и остале обавезе према другим комитентима су повећани за РСД 18.088,1 милион. Депозитни потенцијал Банке доминантно чине девизни депозити физичких лица. На дан 31.12.2019. девизна штедња становништва износи ЕУР 1.773,2 милиона при чему је структура и даље велики број депозита мањег појединачног износа. И поред нижих каматних стопа на штедњу становништва у односу на претходне године, девизни депозити физичких лица су забележили раст на крају 2019. године од ЕУР 81,1 милион у односу на крај 2018. године.

На крају 2019. године укупан капитал Банке износи РСД 75.852,2 милиона што чини 17,5% укупне пасиве. Укупан капитал је увећан за РСД 8.291,7 милион односно за 12,3% на крају 2019. године у односу на 2018. годину. Увећање капитала је резултат оствареног добитка у 2017, 2018. и 2019. години. Током 2019. године и резерве Банке су повећане за РСД 6.913,5 милиона што је такође, допринело расту капитала.

Банка је постигла адекватност капитала од 30,83% на крају 2019. године што је изнад законског прописаног минимума (8%+захтев за комбиновани заштитини слој капитала).

Банка је и у току 2019. године обезбедила потребну диверсификацију извора финансирања пословања са аспекта потребне стабилности и жељене профитабилности.

13. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

13.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир за управљање ризицима и изјаву о преузимању ризика, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима,



одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Оквир за управљање ризицима представља формализацију Банчине склоности ка материјално значајним ризицима, која подразумева дефинисање циљева, толеранције и лимита за све материјално значајне ризике који се могу квантификовати. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПЛ у укупним кредитима на нивоу изнад дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима.

Банка је спровела активности на усклађивању са новом регулативом којом се додатно уређује изложеност Банке ризику концентрације по основу одређених производа, и укида обрачун резерве за процењене губитке и потребне резерве, а која је ступила на снагу почетком 2019. године. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у

циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у Напоменама уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Банка посебну пажњу поклања утрживости и адекватној процени колатерала у вези са чим приликом процене вредности колатерала, ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.



У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

Током 2019. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Банка је ревидирала Стратегију управљања ризицима (смањила је највиши прихватљив ниво НПЛ-а, дефинисала је циљеве, толеранцију и лимите за најважније параметре ризика), допунила процедуре у циљу усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређеном пословном праксом. У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима.

У 2019. години Банка је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). Банка је у значајном износу наплатила ризичне пласмане, што је резултирало значајним смањењем показатеља НПЛ-а који је испод планиране вредности дефинисане Бизнис планом, као и смањењем апетита за кредитни ризик кроз ревидирање лимита максимално прихватљивог нивоа лоше активе. Такође, у складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке, Банка је 100% обезвређене кредите наставила да преноси из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом врши обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Банка примењује концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, при чему је у 2019. години Банка увела три сценарија (оптимистични,

реалан и песимистични). Портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти), уз дефинисане критеријуме за прелазак клијената из виших нивоа у ниже који су додатно унапређени у 2019. години. Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Банка обрачунава обезвређење и за изложености према Републици Србији и Народној банци Србије.

Реално смањење исправки вредности (биланс успеха) у 2019. години је проузроковано већом наплатом ризичних пласмана у Сектору привреде од планиране, побољшањем PD параметра за PL пласмане у Сектору привреде услед конзервативне политике одобрења пласмана и стандардним квалитетом портфолија правних лица који се континуирано побољшава из године у годину. Такође, на реално смањење исправки вредности у билансу успеха, утицала је и нова процена вредности учешћа у капиталу субсидијара, која је значајно већа од претходне, урађена од стране екстерне куће из „велике четворке“. На значајно смањење исправки вредности у билансу стања, осим реалног смањења у билансу успеха, утицао је и пренос 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

13.2.Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефикасности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књизи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.



Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмената обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима и Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума.

Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета aktive (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године прописала и обавезу праћења ризика концентрације, односно изложености према групама производа, као што су изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених физичким лицима уговорене рочности преко 8 година у 2019. години, односно даљег смањења исте у наредне две године. Такође, уведено је и праћење и

извештавање о степену кредитне задужености физичких лица (DTI рацио). Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе услед повлачења постојећих извора финансирања и о немогућности прибављања нових извора финансирања – ризик ликвидности извора финансирања, као и отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту – тржишни ризик ликвидности.

Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове active у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. У току 2019. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима. Банка активно предузима



превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2019. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала, као и са значајно конзервативнијим интерно дефинисаним лимитима, односно са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуса у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик

настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, праћење кључних индикатора ризика који представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У току 2019. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 4. Напомена уз финансијске извештаје.



14. ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Посебан допринос очувању и повећању вредности корпоративног имиџа дале су активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП), које је Банка пажљиво одабрала и подржавала и у којима је активно сарађивала са својим партнерима. У 2019. години Банка је наставила са акцијом даривања беба рођених на Светски дан штедње, 31. октобра, у износу од ЕУР 50 у динарској противвредности. Такође, Банка је наставила са акцијом "Заједно за бебе", и у 2019. години су донирана средства и уречена опрема за породилишта у Ћуприји и Панчеву, а плаћена и наручена и за породилишта у Вршцу, Врању и Источном Сарајеву. Прошле године је настављена и хуманитарна акција "Чеп за хендикеп" када је предато 10 кутија пластичних чепова, а подржан је и низ културних догађаја и манифестација.

Савремено тржишно пословање се не може замислити без одговарајуће ПР подршке. Банка је квалитетно, јасно и циљано комуницирала са својим стејхолдерима, како би постигла међусобно разумевање и повољно мишљење о компанији и на тај начин одржала стечени имиџ и репутацију.

Маркетиншке активности Банке

Маркетинг активностима у 2019. години наставило се са промоцијом производа и услуга, како постојећих, тако и нових, уз константно подсећање и освежавање брэнда. Претходну, 2019. годину, обележиле су кампање у вези са постојећим производима и услугама Банке, као што су кампања за готовинске кредите и кредите за рефинансирање, аграр кредите, стамбене кредите, платне картице итд.

Аграр кредите смо промовисали на Сајму пољопривреде у Новом Саду и на више одговарајућих манифестација широм Србије. Акцент у промоцији платних картица је стављан на домаћу DinaCard картицу, а промовисана је нова DinaCard кредитна картица, чије заштитно лице је атлетичарка Ивана Шпановић.

У току 2019. године Банка је прешла на нову WEB 3.0 апликацију за електронско пословање, што је и промотивно пропраћено, како би се сви клијенти упознали са овом апликацијом. Сва оглашавања Банке (оглашавања у електронским и штампаним медијима, на интернету, у оквиру затвореног простора и на отвореним површинама) су усклађена са новом одлуком НБС, која се примењује од 1. јула 2019. године.

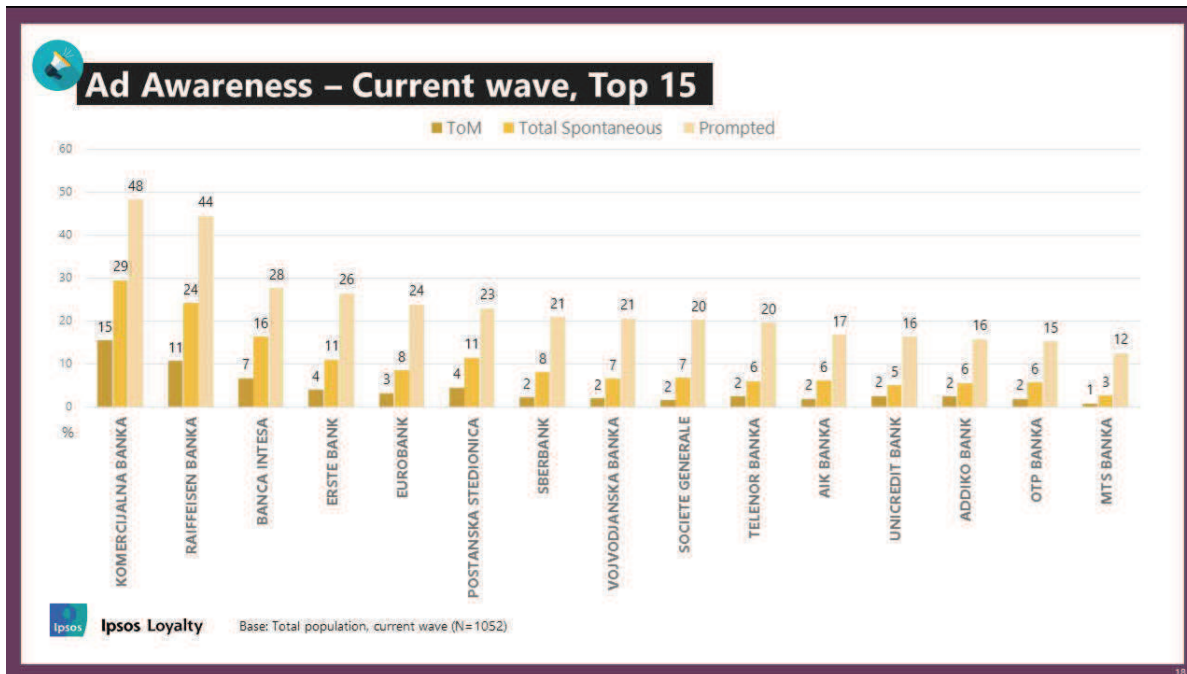
Спроведене кампање су биле интегрисане, што значи да су координисале бројне комуникацијске канале путем којих смо слали јасну и привлачну поруку о Банци и њеном производу, чему у прилог говоре успешни подаци о позиционираности Банке када је реч о примећености рекламних кампања.

Маркетиншка кампања Комерцијалне банке за Транспарентне кеш кредите добила је престижну „Ефи“ награду 2019. године у категорији Финансије и финансијске картице. Ове награде додељују се најбољим кампањама за маркетиншку ефикасност, изванредно тржишно комуницирање у сегментима креативности, стратегије и постигнутих резултата.

Комерцијална банка је прошле године била на првом месту по сва три критеријума везана за примећеност рекламних кампања!



Примећеност рекламних кампања банака у Србији (банкарски Омнибус, новембар 2019. године):



Поред традиционалих канала комуникације, настављена је свеобухватна комуникација преко друштвених мрежа: Facebook, Twiter, Youtube, Instagram, LinkedIn. На овај начин су ефекти промоције били на највишем нивоу, с обзиром да су се искористиле предности и традиционалих и модерних медија.

Све маркетиншке активности су пропраћене на нашој web страници: www.kombank.com, као и на налозима Банке на друштвеним мрежама.



15. РЕАЛИЗАЦИЈА БИЗНИС ПЛАНА БАНКЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

15.1. Реализација плана биланса стања за 2019. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА АКТИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2019.	ПЛАН ЗА 2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	АКТИВА (у милионима РСД)			
1.	Готовина и средства код ЦБ	67.558	60.170	112,3
2.	Хартије од вредности	138.470	119.563	115,8
3.	Кредити и потраж. од банака и др.фин.орг.	24.734	15.680	157,7
3.1.	Кредити	5.108	5.254	97,2
3.2.	Остали пласмани и потраживања	19.626	10.426	188,2
4.	Кредити и потраж. од комитената	180.853	203.591	88,8
4.1.	Привреда (кредити)	81.504	99.695	81,8
4.2.	Становништво (кредити)	99.057	103.527	95,7
4.3.	Остали пласмани и потраживања (прив+стан)	291	369	78,8
5.	Инвестиције у зависна и придружена друштва	3.434	2.612	131,5
6.	Основна средства и инвестиционе некретнине	8.296	7.347	112,9
7.	Остала актива	9.037	7.765	116,4
8.	УКУПНА АКТИВА	432.380	416.729	103,8

- Стање готовине и средстава код ЦБ је веће у односу на планирану вредност и због мањег обима пласмана средстава у кредите од планираних.
- Позиција хартије од вредности (хов) је већа у односу на планирани обим за износ РСД 18.906,1 милион као резултат повећане инвестиционе активности у нове хов Републике Србије дужих рокова доспећа.
- Пласмани и потраживања од банака и других финансијских организација су већи од плана првенствено услед већег обима пласмана средстава у РЕПО трансакције, а мањег износа кредита одобрених банкама у односу на планиране вредности.
- Кредити привреди реализовани су на нижем нивоу у односу на планирану вредност за крај 2019. године услед смањене квалитетне тражње.
- Пласмани становништву су незнатно мањи у односу на планирани годишњи обим.
- Мањи раст кредитног портфолија од планираног надомештен је растом пласмана средстава у хартије од вредности у односу на планирани обим (15,8%).
- Вредност основних средстава и инвестиционих некретнина Банке је већа од планираних величина (12,9%).
- Остала актива је реализована на већем нивоу од планских величина (16,4%) првенствено услед већег остварења осталих средстава и нематеријалне имовине од планираних.



Р.БР.	ПОЗИЦИЈА ПАСИВЕ	ОСТВАРЕНО У 2019.	ПЛАН ЗА 2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	ПАСИВА (у милионима РСД)			
1.	Депозити и обавезе према банкама, фин.орг. и ЦБ	11.012	10.804	101,9
1.1.	Депозити	9.585	7.611	125,9
1.2.	Кредитне линије	1.427	3.192	44,7
1.3.	Остале обавезе	1	1	76,6
2.	Депозити и остале обавезе према комитентима	329.326	329.095	100,1
2.1.	Привреда	47.948	55.436	86,5
2.1.1.	Депозити	47.879	55.374	86,5
2.1.2.	Остале обавезе	69	62	111,1
2.2.	Становништво	281.378	273.659	102,8
2.2.1.	Депозити	280.484	272.759	102,8
2.2.2.	Остале обавезе	894	900	99,3
3.	Субординиране обавезе	-	-	-
4.	Резервисања	2.328	1.682	138,5
5.	Остале обавезе	13.861	4.320	320,9
6.	УКУПНО ОБАВЕЗЕ	356.528	345.900	103,1
7.	Акцијски капитал и емисиона премија	40.035	40.035	100,0
8.	Резерве из добити и нераспоређени добитак	35.818	30.794	116,3
9.	УКУПНО КАПИТАЛ	75.852	70.829	107,1
10.	УКУПНО ПАСИВА	432.380	416.729	103,8

- Депозити становништва достигли су износ нешто изнад планираних величина за крај 2019. године (2,8%).
- Депозити привредних субјеката су испод планираних вредности за 13,5%.
- Депозити банака и других финансијских организација су изнад планираних вредности за 25,9%.
- Укупан капитал Банке, је већи од планираног (7,1%) услед већег износа оствареног добитка у односу на план, као и због више формираних резерви из добити.



15.2. Реализација плана биланса успеха за 2019. годину

Р.БР.	ПОЗИЦИЈА	ОСТВАРЕНО У 2019.	ПЛАН ЗА 2019.	ИНДЕКСИ
1	2	3	4	5
	(у милионима РСД)			
1.1.	Приходи од камата	13.631	14.247	95,7
1.2.	Расходи по основу камата	-1.025	-1.012	101,3
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2)	12.605	13.236	95,2
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.125	7.562	94,2
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.796	-1.615	111,2
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1.-2.2.)	5.329	5.948	89,6
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	38	-	-
4.	Нето расходи индиректних отписа пласмана и резервисања	2.426	-519	-
5.	Остали пословни приходи	-1.065	57	-
6.	Оперативни расходи	-11.065	-11.120	99,5
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ПОРЕЗА	8.269	7.601	108,8

- У току 2019. године, реализовани нето добитак по основу камата, је мањи од планиране величине за 4,8%. Приходи од камата из послова са привредом и становништвом нижи су од планираних вредности. Приходи од камата остварени у оквиру пословне функције „Трезор“ су већи од планираних вредности. Због свега наведеног, укупни приходи од камата су мањи од планираних за РСД 616,5 милиона. Укупни забележени расходи од камата, у току 2019. године, већи су од планираних за РСД 13,6 милиона.
- Нето добитак од накнада и провизија, остварен у току 2019. године, је нижи од планираног за 10,4%.
- На крају 2019. године остварени су нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од РСД 2.425,9 милиона док је планом био предвиђен нето расход у износу од РСД 519,2 милиона.
- Оперативни пословни расходи су нижи од планираних величина за РСД 55,4 милиона.
- Реализовани остали пословни приходи су били мањи од осталих пословних расхода што је довело до реализације нето осталих пословних расхода (РСД 1.065,2 милиона) док су били планирани остали пословни приходи у износу РСД 57,3 милиона.
- У периоду јануар-децембар 2019. године остварен је добитак пре пореза од РСД 8.269 милиона, што је више од планираног за РСД 668 милиона односно 8,8%.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд



члан Извршног одбора

др Мирослав Перић




председник Извршног одбора

др Владимир Медан

29